

180 Inventari Joan Rimbau

¹ Ramon Llull, *Doctrina pueril*. L'encant n'enregistra la venda per poc més de 5 sous (181, 1).

1436, febrer, 22

Inventari dels llibres relictos per Joan Riambau, cirurgià, ciutadà de Barcelona.

ACB. Julià Roure, *Inventaris i encants*, 2 abril 1432-22 agost 1457, vol. 513, fol. 299r.

Item, en lo menjador contigüe a la dita despensa, foren trobades les coses següents:

.....
febrer, 23

.....
1. *ff.299r.* <Primo>, un libra nerrant de los *Dotz<e> articles* e nerrant la *Peció de Jhesu Christ*, scrit en paper, vey. Lo qual era robricat. Lo qual comensava: "Déus vol que nos treballem". E a la fi dey: "acabat és lo libre de la *Doctrina pueril*".

181 Encant Joan Riambau

¹ Vegeu 180, 1.

1436, agost, 20

Encant públic dels llibres relictos per Joan Riambau, cirurgià, ciutadà de Barcelona.

ACB. Julià Roure, *Inventaris i encants*, 2 abril 1432-22 agost 1457, vol. 513, fol. 319r.

agost, 27

1. Item, un libre de^a *Doctrines*. Qui comensava en la ròbrica de letra vermeya: "dels .XII. articles". E finia en letra negra: "acabat és lo libre de la *Doctrina poaril*"
.....V. sous, .III.

^a de *Doctrines interlineat*.

¹ D'aquest *Breviarium (Liturgica)* és diu que és una penyora.

² Els dos *Missale (Liturgica)* aquí anotats eren propietat de mossèn Pere Pujol, prevere beneficiat de la Seu mort pocs anys abans, el 1432 (doc. 150), que els havia empenyorat a Isabel per raó de la venda d'un violari el 12 d'abril de 1428 (l'instrument original va ser atorgat davant del notari Narcís Bru: si es conserven els seus manuals comuns, hi ha de constar la venda i consegüent penyora). El conegut llibreter Guillem Sacoma és l'encarregat de vendre els dos llibres.

1436, setembre, 6

Inventari dels llibres relictos per Isabel, vídua de Francesc Oliver, corredor d'orella, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Tomàs Vives, *Manual*, 30 agost 1436-22 novembre 1437, lligall 2, fols. 4-4v.
Ed.parc. MADURELL: *Encuadernadores y librerros...*, p.329.

.....
1. Item, .I. *Breviari* de pergamins, ab .II. tencadors e gafets d'argent, ab .I. girador de perles grossetes e menudes, que's diu que és de peniora.

.....
2. Item, atrobi .II. *Missals*, los quals tenia en Guillem Sacoma per vendre, ab voluntat de mossèn Pere Pujol, da qui són los *Misals*. E la dita defuncta aquells tenia en peniora per .I. violari de pensió de .III. florins per preu de .XXVIII. florins; lo qual violari vené mossèn Pere Pujol, prevera de la Seu. E la carta del violari pres Narcís Bru, notari de Barchinona, a .XII. d'abril any .M.CCCC.XXVIII.

¹ Interessantíssim esment (d'altra banda, inèdit), sobre un *Llibre dels Àngels* d'Eiximenis que és còpia autògrafa del sastre Gibert. Per a la relació dels sastres i altres artistes i menestrals amb la còpia autògrafa de llibres remetem a les pàgines que vam dedicar-hi en l'apartat *Scrit de pròpia mà* del capítol sobre «Notes codicològiques i paleogràfiques».

² Llibre en romanç, el títol del qual no és enregistrat.

³

⁴ Sobre la identificació del títol *Lucidari*, vegeu (89, 44).

⁵ Donatus, *Partes*. Llibre de contingut gramatical.

⁶ Molts llibres de *Rims* i de *Proverbis* eren emprats, juntament amb els tractats tradicionals, per a l'ensenyament de la gramàtica.

⁷ Un nou exemple de literatura antijueva: la *Disputa del jueu i el cristià* (altres vegades esmentada com a *Contesa...*). En el nostre apèndix n'hem trobat molts exemples.

⁸ Nou exemple de literatura cavalleresca en llengua vulgar: el *Tristany*.

182 bis

1436, setembre, 6

Inventari dels llibres relictos per Bernat Gibert, sastre, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Simó Carner, *Tercius liber inventariorum*, 1430-1438, lligall 8, fol. 341r.

En la cambra qui és prop lo dit porxo:

-
1. <Primo>, .I. *Libre* apellat^a *dels Àngels* scrit en^b paper, de mà del dit deffunt.
 2. Item, .I. altre libre de paper en romans.
 3. Item, .I. libret patit ab posts, qui és^c anomenat *Bach*.
 4. Item, .I. libre apellat^d *Lucidari*, en paper.
 5. Item, unes *Parts* dolentes.
 6. Item, .I. libre ab *Rims*, larch, de pocha valor.
 7. Item, .I. altre libre en^e què és la *Despute de jueus ab lo crestià*, de pocha valor.
.....
 8. Item, .IIII. coerns del *libre^f de Trista <n> y de Leontís*.

^a apellat *interlineat*.- ^b en paper *interlineat*.- ^c és *interlineat*.- ^d apellat *interlineat*.- ^e en ... la *interlineat*.-
^f libre de *interlineat*.

183 Inventari Francesc Estadella

¹ Únic esment d'un llibre entre els béns del peller Estadella: un *Saltiri* en català.

1436, octubre, 19

Inventari dels llibres relictes per Francesc Estadella, peller, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Tomàs Vives, *Manual*, 30 agost 1436-22 novembre 1437, lligall 2, s.f.
Ed. MADURELL: *Manuscris...*, n° 75.

.....

1. Item, .I. *Saltiri* en pla, scrit en paper, ab posts de fust cubertas de cuyro vermell.

¹ La biblioteca de Guillem Rovira, com es podrà comprovar, conté un bon nombre de còdexs lul·lians. En aquest primer text identifiquem l'*Ars demonstrativa*, l'*Ars inventiva veritatis* i la *Lògica nova* (a l'encant testimoniem la venda d'un còdex d'aquest darrer títol: 185.10).

^{2,16,18,38,47} R.Llull, *Ars generalis ultima*.

³ R.Llull, *[Ars] compendiosa*.

⁴ R.Llull, *Liber chaos*. En tenim un altre testimoni en el nostre apèndix: 123.121

⁵

⁶

^{7,27,35} *Llibres d'Hores*.

⁸ R.Llull, *Taula general*. El comprador d'aquest còdex (i el de les notes 1 i 45) és el mestre Antoni Sedacer. Vegeu 185.11.

⁹ R.Llull, *Tractat d'Astronomia i Ars compendiosa medicinae*.

¹⁰ R.Llull, *Doctrina pueril*.

¹¹ R.Llull, *Liber Apostrophe* (inclou el *Libre dels articles de la fe* en llatí), el *Liber de demonstratione per aequiparantiam*, el *Liber de natura* i el *Liber de civitate mundi*.

^{12,14} R.Llull, *Liber principiorum philosophiae*.

¹³ R.Llull, *Liber de prima et secunda intencione*.

1436, novembre, 27

Inventari dels llibres relictos per Guillem Rovira, prevere beneficiat de la Seu de Barcelona.

ACB. Julià Roure, *Inventaris i encants*, 29 octubre 1434-23 gener 1443, vol. 515, fols. 59r-62r, 64r.

1437, gener

Et primo, atrobam en lo alberch en lo qual lo dit defunt en temps que vivia habitava, situat en .I. carrer qui obra dejús la Volta del Castell Nou de la Ciutat de Barchinona, les coses següents:

.....

1. Primo, .I. libre appellat *Arts demost<r>ativa e Arts inventiva e Lògicha de mestre R<amon> Lull* en pergamí.

2. Item, .I. libre appellat *Arts general de mestre R<amon> Lull* en paper, ciste<r>nal^a en pergamí.

3. Item, .I. altre libre appellat la *Compendiosa*, en pergamí.

4. Item, .I. libre appellat *Cahos* en paper, ab posts.

5. Item, .I. altre libre qui comença: "quoniam brevis [...] amabilis est". Et in fine explicit: "hoc [...] en perno", sisternat en pergamí.

6. Item, .I. libre appellat *Introducció de lògicha* in papiro, ab cuberta de pergamí.

7. Item, .I. *Libre de nostra Dona* en latí, ab cubertes empremtades de paper vermelles.

8. Item, .I. libre appellat *Taula general a totes sciències*, scrites de paper, ab posts, bullat.

9. *lf.59v*. Item, .I. altre libre appellat *Estronomia* en paper e *Art de madecina compendiosa*.

10. Item, .I. altre libre appellat *Doctrina puari^b*, en lat<í>, de paper, ab cubertes engrutades.

11. Item, .I. altre libre appellat *Apostrofe ad summam [...]* on se proven los *Articles de fide*, in latino, en paper, ab cubertes de posts, ab .I. *Tractat de demostració per aquiper [...]*, ab .I. altre tractat qui se pella *Libre de natura*, ab .I. altre tractat qui se pella *Liber de civitate mundi*.

12. Item, .I. altre libre appellat *Principi de filosofia*, en paper.

13. Item, .I. libret petit appellat *Libre de prima et secunda intencione*.

¹⁴ Vegeu nota 12.

¹⁵

¹⁶ Vegeu nota 2.

¹⁷ R.Llull, *Liber de Deo*.

¹⁸ Vegeu nota 2.

^{19,76} El conegut text de Mossé Natan (o *Mossèn Natan*, segons les descripcions notariales), curiosament «en latí e en romans». A la nota 76 en tenim un nou exemplar.

²⁰ R.Llull, *Ars iuris*.

^{21,71} Aquest desconegut mestre Jordi Miquel és autor d'aquests dos textos de *Grammatica* i d'un llibre de *Logica* de la nota 34. Un recent treball de T.M.VINYOLES, «La violència marginal...», en referència a un nen expòsit anomenat Bernadó posat a treballar a cases de ciutadans, recull que «és bon fadrí, e és sa e viu, a aprèn bé de letra, e està ab lo dit Jordi Miquell, qui és mestre de la escola major, axí bé pot ésser bo que lo mestre té en casa, e lo té axí com si fos son fill...»; malauradament, no dóna cap nota d'arxiu, però sí que indica que és del segle XV. Es tracta de la mateixa persona? Si fos així, estaríem davant d'un nou autor de textos de gramàtica desconegut pels diccionaris biogràfics i enciclopèdies consultats.

²²

²³

^{24,25} R.Llull, *De anima*.

²⁶

²⁷ Vegeu nota 7.

²⁸ *Biblia*.

²⁹ Ovidius, *De remedio amoris*.

³⁰ Sembla que aquest esment i el de la nota 106 van referits a les *Derivationes o Liber derivationum* d'Hugutio Pisanus.

³¹ Juntament amb el de la nota 51, són dos comentaris del *Doctrinale* d'Alexander de Villadei.

³² Aquest còdex amb l'obra de Donatus també és de contingut gramatical.

³³

³⁴ Vegeu nota 21.

³⁵ R.Llull també es autor d'unes *Hores de Santa Maria* (vegeu nota 7).

^{36,108} El segon d'aquests *Flores sanctorum* és en català; ambdós consten a la subhasta (185, 4 i 1, respectivament).

³⁷ R.Llull també és autor d'uns *Proverbis*.

³⁸ Vegeu nota 2.

³⁹

14. Item, .I. altre libre appellat *Principi de filosofia*, de paper, de posts.
15. Item, .I. libre appellat *Lectura del Dit general*, en paper, ab cuberta de pergami.
16. Item, .I. libre appellat *Arts general ultima*, en paper, cisternal de pergami.
17. Item, .I. altre libre appellat *Libre de Deo* in papiro, ab cubertes engrutades verdes.
18. Item, .I. libre appellat *Alfabet arts general*.
19. Item, .I. altre libre appellat *Assan* en latí e en romans, de paper, ab cubertes de pergami.
20. Item, .I. altre libre <apellat> *Arts iuris de Ramon Lull*.
21. Item, .I. altre libre appellat *Gramàtica de Jordi Miquel*, en pergami.
22. Item, .I. altre libre appellat *Thodolet*, lo test ab la constricció, en paper, ab cubertes vermelles.
23. Item, .I. altre libre de paper sotill appellat *Benedicta tu in mulieribus*.
24. Item, .I. libre appellat *Libre de anima de mestre Ramon Lull*, en paper.
25. Item, .I. libre de *Homana miseria, de anima et [...]*.
26. Item, .I. libre de *Qüestions de theologia* en paper, sisternat de pergamins, ab posts.
27. *lf.60r*. Item, .I. libre on són les *Hores de Pessió* e algunes *Oracions*, en romans e en latí, ab cubertes emprentades.
28. Item, .I. libre appellat un tros de *Biblia [...]* sisternat en pergami.
29. Item, .I. libre appellat *De remedio amoris*.
30. Item, .I. libre appellat *Abscreció del Dolor* en paper.
31. Item, .I. altre libre de *Lectura de Doctrinal*. Quomensant "hich <iu>bet [...]" fins a "pandere".
32. Item, .I. altre libre de *Donat*, ab .I. *Trectat de mestre Cabal*.
33. Item, .I. altre libre appellat los .III. *Evengelis* en pla, ab .I. *Trectat de la Nativitat de la vida e de la Verga Maria e l'Apochalipsi de sent Pau*.
34. Item, .I. altre libre appellat *Lògica de mestre Jordi Miquell* en paper.
35. Item, .I. altre libre on són les *Hores de santa Maria e de morts e lo comú dels morts*, et cetera.
34. Item, .I.° altre libre de la *Gramàtica de mestre Falip Alafant* ab la *Philosofia e Lògica*.
35. Item, .I. altre libre on és lo *Offici dels apòstols e de santa Maria*.
36. Item, .I. libre appellat *Flors sanctorum*, sens principi e fi, en paper gran.
37. Item, .I. libre de paper de *Proverbis* e algunes notes.
38. Item, .I. libre appellat de *Tractat del art general* en paper.
39. Item, .I. libre de paper appellat *Patria humill* en romans.

- ^{40,60,84,97} Diversos exemplars de *Breviaria*, sencers o en quaderns.
- ^{41,62} Dos exemplars del text gramatical de la *Summa Bernardina*.
- ⁴² En els repertoris i catàlegs consultats no hem identificat cap mestre de nom Pere, originari del poble lleidatà de Calassanç, que sigui autor d'uns *Proverbis*.
- ^{43,50,57,79,88,89,92} Diversos exemplars, sencers o parcials, de *Psalteria*. El de la nota 79 és en català. A la subhasta es venen quatre còdexs d'aquest títol (185.2,3).
- ⁴⁴
- ⁴⁵ R.Llull, *Liber de ascensu et descensu intellectus*. Antoni Sedacer n'és el comprador(185, 9).
- ⁴⁶ Exemplar jurídic de les *Constutiones Cathaloniae*.
- ⁴⁷ Vegeu nota 2.
- ⁴⁸ Còdex gramatical amb el text *De modus significandi*, amb algunes *Quaestiones* sobre el Priscianus *minor* (present també a la nota 65).
- ⁴⁹
- ⁵⁰ Vegeu nota 43.
- ⁵¹ Vegeu nota 31.
- ^{52,54,63,72,102} Còdexs de *Cant*.
- ^{53,74} Martí de Lavata és autor d'alguns llibres de *Grammatica*.
- ⁵⁴ Vegeu nota 52.
- ⁵⁵ Nou còdex gramatical: el *Graecismus* d'Evrardus Bethuniensis; a la nota 69 tenim una lectura sobre aquesta obra.
- ^{56,78,83,103} Quatre testimonis del *Tobias* de Matthaues Vindocinensis.
- ⁵⁷ Vegeu nota 43.
- ^{58,110} *Missale votivum*.
- ⁵⁹ *Evangeliarium*.
- ⁶⁰ Vegeu nota 40.
- ⁶¹
- ⁶² Vegeu nota 41.
- ⁶³ Vegeu nota 52. La descripció notarial afegeix, després del llibre *de Cant*, un *Sanctorale* i un *Dominicale*.
- ^{64,98} El primer d'aquests dos *Genesis* és en català. Qualsevol dels dos poden ésser els de l'encant (185, 4 i 7).
- ⁶⁵ A la nota 48 ja teníem un comentari sobre el Priscianus *minor*.
- ⁶⁶ Johannes papa XXI, *Thesaurus pauperum* (efectivament, un llibre de medicina).
- ⁶⁷ *Consueta*.
- ⁶⁸ Llibre de *Cant d'orgue*.
- ⁶⁹ Vegeu nota 55.
- ⁷⁰ (Ps) Eiximenis, *Doctrina compendiosa*.
- ⁷¹ Vegeu nota 21.
- ⁷² En aquest llibre *de Cant* s'esmenta l'ofici de sant Sever (llegendari bisbe barceloní del s.VII).
- ⁷³ A la subhasta també consta aquest títol (185, 4).
- ⁷⁴ Vegeu nota 53.

40. Item, .I. libre appellat *Breviari* en pergamins.
41. Item, .I. libre appellat *Suma Berna <r> dina* en paper.
42. Item, .I. libret de *Proverbis fets de mestre P <ere> de Calasancia a Leyda*.
43. Item, .I. altre libre appellat *Saltiri* ab [...], ab *Offici de morts*, ab posts vermelles.
44. *lf. 60v*. Item, .I. libre de *Lògicha de Tiberi* en paper.
45. Item, .I. libre appellat *De assensu d'en R <amon> Lull* en paper.
46. Item, .I. libre appellat de *Constitucions de Cathalunya* ab alguns [...].
47. Item, .I. altre libre appellat *Alfabet de Artis generalis R <aimundi> Lulli*.
48. Item, .I. libre appellat *Món de segnificandi* ab algunes *Qüestions sobre lo Precià menor*.
49. Item, .I. altre libre appellat *Fra^d Entalmen* ab .I. *Libre de santa Maria*.
50. Item, .I. libre appellat *Saltiri*, sens principi e fi.
51. Item, .I. tros de *Regles sobre lo Doctrinal*.
52. Item, .I. libre notat de *Cant*, sotil.
53. Item, .I. libre appellat *Notes de mestre Mart <í> de Alavata*.
54. Item, .I. libre de *Cant* notat, on han algunes [...].
55. Item, .I. *Abrart* en pergami, sotil.
56. Item, .I. libre on són les *Tubies*, sotil, sense principi, descornat, ab les faldes de sobre.
57. Item, .I. altre libre appellat tros de *Saltiri*, fins a certa feria.
58. Item, .I. libret on ha *Misses votives* per los lechs.
59. Item, .I. libret on són los *Avengelis*, en pergami.
60. Item, .I. libre appellat *Breviari*, en paper, sotil, en paper grossos.
61. Item, .I. *Lectura sobre tractats* ses se principi e fi.
62. Item, .I. libre appellat *Summa Barnadina*.
63. Item, .I. libre de *Cant*, *Se <n> toral e Dominichal*, de nota antiga.
64. *lf. 61r*. Item, .I. tros de libre de *Gènesi* em pla.
65. Item, .I. libre appellat *Pressià menor*, en pergami.
66. Item, .I. libre appellat *Tresor de pobres de medecina*.
67. Item, .I. libre appellat *Consueta*, de paper.
68. Item, .I. libret de *Cant d'orga*.
69. Item, .I. libre appellat *Lectura de Brasart*, en paper.
70. Item, .I. libre appellat la *Doctrina compendiosa de mestre Ximenis*.
71. Item, .I. libre appellat *Gramàtica de Jordi Miquell*.
72. Item, .I. libre de *Cant*, on és l'*Offici de mossèn sent Saver*.
73. Item, .I. libre appellat de la *Salut de la ànima e del cors*.
74. Item, .I. libre de *Notes de mestre Alavata*.

75

76 Vegeu nota 19.

77

78 Vegeu nota 56.

79 Vegeu nota 43.

80 Es tracta del mateix text de la nota 82?

81

82 R. Llull, *Hores de nostra Dona Santa Maria*.

83 Vegeu nota 56.

84 Vegeu nota 40.

85 Es tracta del títol *Vera abstinencia*? En desconeixem l'autor.

86 Exemplar dels *Septem psalmi*.

87 Aquest text de *Doctrina d'infants* és un nou text gramatical.

88.⁸⁹ Vegeu nota 43.

90 *De contemptu mundi*, text gramatical que, juntament amb d'altres d'aquesta llibreria, forma part dels anomenats *auctores octo*.

^{91,96,101} *Psalmi vesprales*, sencers o en quaderns. A la subhasta s'enregistra la venda de dos còdexs (185, 6).

92 Vegeu nota 43.

93 Un esment de la *Vida de sant Honorat*.

94 Un text no identificat de Thomas de Aquino.

95

96 Vegeu nota 91.

97 Vegeu nota 40.

98 Vegeu nota 64.

99 Es tracta, potser, d'un text sobre el *De consolatione* de Boethius?

100 Donatus, *Partes*, i *Regulae grammaticae*.

101 Vegeu nota 91.

102 Vegeu nota 52.

103 Vegeu nota 56.

104.¹⁰⁵ El llatí mallorquí Joan de Pastrana és autor d'un text de gramàtica (conegut com *Rudimenta grammaticae*).

¹⁰⁶ Vegeu nota 30 (en aquest cas, es tracta d'una Taula o índex).

75. Item, .I. libret de paper on ha algunes *Declaracions de gramàtica*.
76. Item, .I. libret appellat *Mossèn Assant*.
77. Item, .I. libra on ha algunes *Qüestions* en romans, en paper.
78. Item, unes *Tubias* en paper.
79. Item, .I. *Saltiri* en romans, en paper.
80. Item, .I. libre appellat la *Vida o legenda de santa Maria*, en paper.
81. Item, .I. libret on són les *Antífenes e Resposos del comú*.
82. Item, .I. *Libre de nostra Dona* en romans, de mestre R < amon > Lull.
83. Item, unes *Tubies* construïdes en paper.
84. Item, alguns cisterns de pergami de *Breviari*.
85. Item, .I. libre appellat *Vera ab [...]encia*, en paper.
86. *ff. 61v*. Item, .I. libre appellat *Set salmes*.
87. Item, .I. libre apellat *Doctrina de infants*.
88. Item, .I. *Saltiri* de pergami < n > s, descornat.
89. Item, .I. *Saltiri* on ha .III. o .V. salms.
90. Item, .I. libre appellat *Conte < m > ptus*.
-
91. Item, .I. *Vesprals* de pergami.
92. Item, < un > *Saltiri* descornat e malmenat, de pergamins.
93. Item, .I. libre on és la *Vida de sent Onorat*.
94. Item, .I. libret on són les *Regles de sent Thomàs sobre lo offici de l'advent*.
95. Item, un coern appellat *Baclus schacorum*.
96. Item, uns *Vesprals* ab cubertes de pergamins.
97. Item, alguns sisterns^d de *Breviari* descornats.
98. Item, .I. *Gènesi* de paper, sense principi ni fi.
99. Item, .III. sistre < n > s *Sobre la construcció sobre lo Boeci*.
100. Item, unes *Parts e Regles* sotills.
101. Item, uns *Vesprals* sotills^e, descornats.
102. Item, .I. libret de *Cant*.
103. Item, unes *Tobies* sotils.
104. Item, una *Gramàtica d'en Pestrana* de pergamins.
-
105. Item, alguns coerns de la *Gramàtica de Pestrana* sotils.
106. *ff. 62r*. Item, .I. libre de la *Taula del D < i > rivador*, ab cubertes blanques de post

de fust.

¹⁰⁷ Compilació de l'enciclopèdia *lo Crestià* de F. Eiximenis.

¹⁰⁸ Vegeu nota 36.

¹⁰⁹ Ramon Llull, *Fèlix* (o *Libre de meravelles*).

¹¹⁰ Vegeu nota 58.

1437, gener, 12

107. Primo, .I. libre appellat *Compil[li]ació treta del libre Crestià de ffra Ximenis*.

108. Item, .I. libre apellat *Floris sanctorum*, en romans.

109. Item, .I. libre appellat *Feliux* en paper, en pla.

.....
110. Item, .I. *Missal* ab posts de aluda blanca. Qui comensa: "a te levavi [...] Deus cum nostra".

^a segueix repetit siste<r>nat.- ^b segueix cancel·lat de.- ^c .I. ... libre interlineat.- ^d sisterns interlineat, damunt de sisternls cancel·lat.- ^e segueix cancel·lat descornals.

L'encarregat de vendre els còdexs de la marmessoria de Guillem Rovira fou Enric Ber, «badellus Sedis ac venditor librorum publicus et juratus civitatis Barchinone», i el comprador d'aquesta dotzena de manuscrits (notes 1 a 8) és Galceran de Santjordi, llibreter de Lleida.

¹ Vegeu 184, 108.

^{2,3} Aquests quatre manuscrits es poden identificar amb qualsevol dels set que s'enregistren a l'inventari (per a la relació completa, vegeu nota 43).

⁴ Vegeu 184, 36,73 i 64, respectivament.

⁵ Vegeu 184, 93.

⁶ Vegeu 184, 91.

⁷ Vegeu 184, 64.

⁸ Vegeu 184, 10. Els còdexs compresos entre la nota 4 i aquesta nota 8 foren valorats en només 18 sous (no arriba ni a una lliura).

És també Enric Ber l'encarregat de vendre tres còdexs lul·lians de la biblioteca de Rovira a Antoni Sedacer, mestre en la Ciència de Ramon Llull, segons la descripció notarial (Madurell dedicà a aquest personatge un apartat dins «La Escuela de Ramón Llull de Barcelona...», que no recull aquestes notes inèdites):

⁹ Vegeu 184, 45.

¹⁰ Vegeu 184, 1.

¹¹ Vegeu 184, 8.

1437, març, 2

Encant públic dels llibres relictos per Guillem Rovira, prevere beneficiat de la Seu de Barcelona.

ACB. Julià Roure, *Inventaris i encants*, 29 octubre 1434-23 gener 1443, vol. 515, fols. 75r-75v.

setembre, 17

... Enricus Ber, badellus Sedis ac venditor librorum publicus et juratus civitatis Barchinone ... se vendidisse de bonis hereditatis dicti Guillelmi Rovira, quondam, de voluntate dictorum manumissorum, Galcerando de Sancto Georgio, libraterio civitatis Ilerde, bona infrascripta hiis sequentibus:

1. Primo, .I. libra apellat *Flors sanctorum*, scrit en romans . I. lliura, .XIII. sous.
2. Item, .I. *Saltiri* scrit en latí e en romansI. lliura, .II. sous.
3. Item, .III. *Saltiris* scrits en pergamins I. lliura, .VII. sous, .VI.

4. Item, partem libri vocati *Flors sanctorum* et *Salutis de^a anima*, scripta in papiro, et partem libri *Genesii*^b scriptis in papiro.
5. Item, quendam caternum in quo est scripta *Vita sancti Honorati*.
6. Item duos libros vocatos *Vespralls*.
7. Item, quendam librum vocatum *Genesi*.
8. Item, quendam alium librum vocatum *Doctrina puerilis*, inter omnes precioXVIII. sous.

setembre, 25

If. 75v. ... dictus Anrichus Ber ... se vendidisse de bonis hereditatis dicti discreti Guillelmi Rovira, quondam, magistro Anthonio Sedasserii, magistro de la Scientia d'en Lull, habitatori Barchinone, libris sequentes:

9. Primo, quendam librum vocatum *De assensu et descensu*.
10. Item, alium librum vocatum *Logica Raymundi Lulli*.

11. Item, alium librum vocatum *Tabula generalis*.

Precio inter omnes dictos tres libros quinque florenorum et medii auri aragonum
valentesIII. lliures, .VI. <diners>.

^a de anima *interlineat*.- ^b *segueix cancel·lat* vocati.

MADURELL donà, en diverses publicacions, 15 esments libraris d'un total de 44 de què consta l'inventari; hem preferit mantenir el cognom «Forest» -nom actual d'una localitat de la Conca de Barberà-, al «Forès» que apareix en d'altres estudiosos. Malauradament, no tenim testimoni de cap notícia més sobre la seva activitat com a fedatari a l'AHPB, però hem conservat cinc protocols de la seva activitat a l'Arxiu Històric de Santa Maria de Pedralbes datats entre 1414 i 1436, monestir pel qual treballà. Gabriel de Forest era fill del també notari públic de Barcelona Ramon de Forest.

¹ *Evangeliarium (Biblia)*.

² *Llibre d'Hores*.

³ Malgrat la semblança amb el *Dotzè del Crestià* de Francesc Eiximenis, aquesta obra (*Doctrina compendiosa*) és d'atribució molt discutible; per això, alguns autors parlen de (Ps) Eiximenis, i d'altres són més taxatius, car en neguen rotundament l'autoria (J. RIERA I SANS, seguint l'estil provocador que el caracteritza, ha escrit un article en aquesta línia: «Fra Francesc Eiximenis no és l'autor de la *Doctrina compendiosa*», *Miscel·lània Sanchís Guarnier*, vol. I, València 1984, pp. 289-292).

^{4,10} A més dels de la nota 1, tornem a trobar dos *Evangeliarium* més, el primer dels quals també conté algunes *Orationes*.

⁵ *Institutae (C.I. Civ)*, amb glossa.

⁶ Rolandinus Passagerii, sense especificar.

⁷ El *Tractaturi* o *Tractatus de notulis* de Rolandinus.

⁸ Una versió en vulgar de la *Historia destructionis Troiae* de Guido de Columna.

1437, gener, 18

Inventari dels llibres relictos per Gabriel de Forest, notari, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Tomàs Vives, *Manual*, 30 agost 1436-22 novembre 1437, lligall 2, s.f.
Ed.parc. MADURELL: *Mss. Eiximinians*, n° 18.
Ed.parc. MADURELL: *Docs. de archivo.2*, n° 17.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n° 77.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 27.

Primo, atrobí en un scriptori lo qual era en la cambre major, lo qual scriptori era de fust, les coses e béns següents:

-
1. <Primo>, .I. *Compter* scrit en pergamins, ab alguns *Evangelis*, ab cuberta de carta^a de pergamí.
 2. Item, .I. *Oras* scrites en pergamins, ab posts de fust cubertas de cuyro vermell obrat, qui's tanca ab .II. gafets, de que no ni ha sinó un gafet d'argent, ab surs scudets d'argent. Comensa in nigro: "primo dierum". E fineix: "habendam per dominum". Ab una cuberta de lin.
 3. Item, .I. altre libre scrit en paper appellat *Doctrina* *ic.f. compendiosa*, ab posts cubertas de cuyro vermell, ab .V. bullos grossos en cascuna post ab .II. gafets.
 4. Item, .I. altre libre scrit en pergamins, de forma menor, scrit a corendells, en què ha *Evangelis e Oracions*, ab posts de fust cubertas de cuyro negre.
 5. Item, .I. *Instituta* scrita en pergamins, glosa, sens caps, ab senyals, ab posts de fust cubertas de cuyro vert, ab .II. tencadors larchs de seda.
 6. Item, .I. altre libre scrit en pergamins appellat *Rotlandí*. Qui comensa en lo test: "antiquis temporibus". E feneix en la primera pàgina per part: "Solonnis eiusdem rei". E comensa la derrera^b pàgina scrita: "tabellionis et signoris". E feneix: "in secula seculorum. Amen".
 7. E en lo dit libre ha un volum appellat *Tractaturi*. Lo qual libre és de posts de fust, ab cubertas de cuyro vermell, ab .II. gafets e .V. bolletes a cascuna post.
 8. Item, .I. altre libre scrit en paper, ab los sisterns de paper, appellades *Instòrias Troyanes*, ab cubertas de paper engrutat de cuyro vert; les quals *Instòrias* són en pla.

⁹ Textos històrics com aquest, que no hem pogut identificar (*Històries antigues dels antics reis*), es poden trobar en tot tipus d'inventaris; com s'esdevé per a la gran majoria de llibres que tingueren gran acceptació popular, era escrit en llengua catalana i, curiosament, en columnes.

¹⁰ Vegeu nota 4.

¹¹ Es refereix potser a la *Disputa contra los jueus sobre la fe catòlica* atribuïda a sant Pere Pasqual (= *Bisbe de Jaén*)? Vegeu, per exemple, 292, 2.

¹²
¹³ Versió en vulgar del *Dialogi* de Gregorius Magnus, l'edició dels qual es troba ja a la col·lecció «Els Nostres Clàssics».

¹⁴ *Breviarium (Liturgica)*.

¹⁵ Estem davant d'un exemplar més d'*ars notariae* referit a l'apartat d'últimes voluntats. Vegeu nota 22.

¹⁶ Còdex de temàtica mèdica, l'autor i títol del qual no s'especifiquen.

¹⁷ Exemplar d'*ars notariae*.

¹⁸ Còdex de contingut litúrgic (*Orationes*).

¹⁹ (Ps) Ovidius, *De vetula*.

²⁰ Aquest llibre d'*Historiae* sense especificar, es troba, segons que es desprèn de l'inventari, en un estat de conservació molt dolent: escrit en paper i en columnes, no té ni principi ni fi i, per dues vegades, s'anota en el protocol que és de poc valor.

²¹ Es refereix, potser, a un tractat d'Euclides? Les dades només ens permeten apuntar-ho.

²² Rolandinus Passagerii: *Aurora (Apparatus super Summa notariae)*.

9. Item, .I. altre libre escrit en paper, en romans, per correndells, ab posts de fust cubertas de cuyro vermell, tractant de *Istòries antigues dels antics reys*.

10. Item, .I. altre libre escrit en pergamins, de letra gòtica, appellat *Evangelis*. Qui comensan en la primera pàgina escrita: "in illo tempore cum appropinquasset Ihesus", de forma menor, ab cubertas de posts ab .I. gafet de lautó.

11. Item, .I. altre libre escrit en paper appellat *Qüestions entre cristià e juheu*, ab cubertas de paper engrutat de cuyro blau, e tancas ab .II. gafets tancadors de cuyro.

12. Item, .I. altre libre en paper. Qui comensa a la primera pàgina escrita: "adonchs no cura de pensar, et cetera", ab cubertas de paper engrutades, de forma menor, de pocha valor.

13. Item, .I. altre libre escrit en pergamins, per correndells. Qui comensa in rubro: "ací comensa lo pròlech, et cetera". In nigro: "un die jo fort lassat". E és appellat *Diologorum sancti Gregorii*, ab posts de fust cubertas de cuyro blau, ab .V. bolletes a cascuna part e .II. gafets.

14. Item, .I. altre libre en pergamins, per correndells. Comensa in rubro: "Incipit *Breviarium* extravagantium, et cetera". E comensa in nigro: "iuste iudicatis, et cetera", cubert de posts^c descubertas.

15. Item, .I. altre libre escrit en paper appellat *De ultimis voluntatibus*, de posts cubertas de cuyro vert, groch e vermell, ab dos tencadors larchs.

16. Item, .I. libre de paper, de pocha valor, tracta de *Medecinas*, ab cubertas de paper engrutat.

17. Item, .I. altre libre escrit en paper tractant de la *Art de notaria*, de la forma menor. E comensa en la primera pàgina: "venerabili domine Iohannis, et cetera", ab cubertas de paper engrutades e emprendades, ab duos tencadors.

18. Item, .I. altre^d libre escrit en paper en què són duas *Passias* e algunes *Oracions*, ab cubertas de paper engrutades qui són cubertas de cuyro vert, ab .II. botons de la forma menor.

19. Item, .I. altre libre escrit en paper, de forma menor, appellat *Ovidi, De vetulo*, en pla, ab cubertas engrutades ab cubertas de cuyro vermell.

20. Item, .I. altre libre escrit en paper, de pocha valor, escrit^e a correndells, un ha *Instòrias*. E no y ha principi ni fi, de pocha valor.

21. Item, .I. altre libre escrit en pergamins <apellat> *Tractat de Geomatrie*, e de forma menor, ab posts de fust.

22. Item, .I. altre libre escrit en paper appellat *Aurora Rotlandini et De ultimis voluntatibus*, cubert de posts ab cubertas de cuyro blau, ab .V. bolletes <a> cascuna part e .II. gafets.

²³ El *Llibre del Consolat de mar* és una col·lecció privada d'ordinacions, usos i costums marítics i comercials que arribà a tenir autoritat de llei. Redactat en català, amb tota seguretat a Barcelona, en diferents etapes i pels escrivans del tribunal del Consolat, a fi de tenir a mà les normes disperses que s'observaven a la Mediterrània sobre aquelles matèries. La seva redacció definitiva és del segle XIV i gaudí de tanta autoritat que es transformà en el codi de la legislació marítimo-comercial de la Mediterrània i esdevingué el dret comú en aquelles matèries, i per això fou objecte de traduccions en diversos països. Des del 1484 en tenim edicions impreses, totes en català; dels esments documentats d'aquest llibre, hem pogut constatar que sovint es troba en possessió de mercaders (vegeu, per exemple, 93,5 i 332,5).

²⁴ Aquest manuscrit, en català, és potser el *Vita sanctorum patrum* de Hieronymus? És possible que també el tingui en la versió llatina (nota 35).

^{25,26} Constatem de forma reiterada el coneixement dels ordenaments jurídics propis del Principat (*Usatici, Privilegia i Constitutiones Cataloniae*).

^{27,30} Còdexs de *Grammatica*.

²⁸ Aquest títol no pot ésser altre que l'*Ars notariae* (1242-1254) de l'altre gran clàssic del Dret notarial, Salatiel.

²⁹ Aquest *Formularium*, de 386 fulls, és un més dels molts que hem vist fins ara.

³⁰ Vegeu nota 27.

³¹ Còdex de contingut jurídic (*Manaments de la llei*) al començament, i segueixen «d'altres coses».

³² Exemplar de l'*ars notariae*, sense identificar.

³³ Tot i el nom, aquests «*Discos de cant*» que acompanyen l'*Evangeliarium (Biblia)*, no s'han avançat a la seva època. Hem d'interpretar-los més aviat com *Discursos*.

³⁴ No podem precisar quin tipus de *Quaestiones* són les que tracta aquest còdex de 578 fulls.

³⁵ Petrus Alfonsus o Pero Alfonso era autor d'una *Disciplina clericalis* i els repertoris no recullen cap *Vita sanctorum patrum* d'aquell autor (sí, en canvi, una obra homònima de Hieronymus: vegeu nota 24). Es tracta potser de dos textos independents? En qualsevol cas, tots dos són en llatí.

³⁶ Manuscrit de gran format, escrit en paper a columnes, amb cobertes engrutades i de poc valor segons el notari que l'inventarià; conté les *Commemoracions de Pere Albert*. Tractat de dret feudal català redactat al segle XIII pel jurista homònim, fou reconegut com a font de dret a partir de les corts de Montsó del 1470 i incorporat després a les compilacions de les *Constitucions i altres drets de Catalunya*.

23. Item, .I. altre libre escrit en paper, a correndells. Tracta de les *Ordinacions del Consolat de la Mar* e altres coses. E comensa in rubro: "ací comensan les rúbriques, et cetera". Et in nigro: "en qualf manera los cònsols són en cascun any elets, et cetera". Ab posts cubertas de cuyro vermell ab .II. tancadors.

24. Item, .I. altre libre escrit en paper appellat *De vitis patrum*, en romans, ab cubertas de paper engrutat cubertas de pergami, de forma menor.

25. Item, .I. altre libre en paper on són los *Usatges, Privilegis e Constitucions*, tot en romans, ab posts cubertas de cuyro blau, ab .V. bolletes a cascuna post, e ab .III. tencadors.

26. *l.c.f.* Item, .I. altre libre escrit en paper en què són *Constitucions de Cathalunya* en pla, e en altres coses, ab posts cubertas de cuyro <vert>, e ab .II. tencadors e .V. bolletes a cascuna post.

27. Item, .I. altre libre escrit en paper qui tracta de *Gramàtica*, ab cubertas de paper engrutades de pocha valor.

28. Item, .I. altre libre escrit en paper appellat *Salatiel* tractant de la *Art de notaria*, ab cubertas de paper engrutades cubertas de cuyro vermell.

29. Item, .I. altre libre escrit en paper appellat *Famulari de la Art de notaria*, en què són scrites .CCCLXXXVI. fulles, de les quals comensa la primera pàgina carta escrita: "in nomine Domini Ihesuchristi". E fina la derrera: "per se vel suum procuratorem". En lo qual *Famulari* és la taula de les notas; ab posts cubertas de cuyro vert, ab .V. bolletes a cascuna post e dos gafets.

30. Item, .I. libre escrit en paper tractant de *Gramàtica* de pocha valor.

31. Item, .I. altre libre escrit en paper, lo qual tracta dels *Manaments de la ley* al principi e d'altres coses, ab posts cubertas de cuyro vermell, de forma menor, de pocha valor.

32. Item, .I. altre libre escrit en paper, ab cubertas de pergami, tracta de *Letres del Art de notaria*, de forma menor, de pocha valor.

33. Item, .I. altre libre escrit en pergamins, ab letra gòtica, en lo principi <ha> *Evangelis* e après és *Discos de cant* <sic>, antich, ab cuberta de posts ab cuyro blau, ab .II. gafets, de pocha valor.

34. Item, .I. altre libre escrit en paper appellat *Qüestions*. En lo principi és lo *Compter*, en lo qual libre ha .DLXXVIII. cartes, cubertas de posts, de posts de cuyro blavas <ab> .V. polletes e .II. gafets.

35. Item, .I. altre libre escrit en paper intitulat *Pere Alfonso, De vitis patrum*, en latí, ab cubertas de paper engrutades.

36. Item, .I. altre libre escrit en paper, ab correndells, appellat *Commemoració de Pere Alber*<t>, de forma major, tot arnat, ab cubertas engrutades de pocha valor.

³⁷ Ultra els llibres de profecies, P. BOHIGAS ha estudiat els mss. catalans referits a aquest personatge llegendari del cicle artúric, mag i profeta. Com és sabut, el nom de *Merlí* apareix relacionat amb la llegenda del sant Graal, com a mestre del rei Artús, i amb la Dona del Llac, i és present en la literatura europea de molts països pel seu caràcter profètic. Els llibres de *Profecies*, en llatí o en vulgar, en prosa o en vers, són un producte literari particularment viu en les èpoques de crisi religiosa o política -recordem que uns anys abans, el 1348, una gran pesta assolà tota Europa-. Per a les profecies de caràcter polític els serviren de model les del llegendari mag Merlí -present també en algun dels inventaris-. P. BOHIGAS ha estudiat aquesta literatura en alguns dels seus treballs: vegeu, per exemple, «Orígenes de los libros de caballerías», dins G. DÍAZ-PLAJA, *Historia General de las Literaturas Hispánicas*, vol. I (Barcelona 1969).

³⁸ Els quaderns o llibres petits de *Proverbia et Doctrinae* semblen acomplir una funció didàctico-moral, pròpia de la devoció popular de l'època, que es manifestava en multitud d'aspectes i pràctiques socials (possessió de retaules religiosos, institució de beneficis, lectures piadoses, aparició de les confraries i un llarg etcètera).

³⁹ Thomas de Aquino té un tractat homònim (*Expositio Pater noster*).

⁴⁰ Còdex litúrgic d'*Orationes* i *Officia divinae*.

⁴¹ A diferència de la detallada descripció del *Formularium* de la nota 29, d'aquest tan sols se'ns diu que és «un coern...de pocha valor».

⁴² Francesc Eiximenis, *Llibre dels Àngels*. Aquesta obra, juntament amb el *Llibre de les dones*, foren els dos textos més difosos d'Eiximenis entre els diversos grups socials, particularment entre els més modestos, i és present a gairebé totes les biblioteques mitjanes, amb més d'un exemplar sovint, ja que les seves lectures van tenir gran fama i renom fins i tot en vida de l'autor.

⁴³ Estem davant d'una de les tres versions catalanes del *De consolatione Philosophiae* de Boethius, segons afirma J. RIERA I SANS, *op.cit.*

⁴⁴ Nou còdex de contingut litúrgic (*Psalterium*).

37. Item, .I. libre escrit en paper, per correndells, appellat *Merlí*, ab posts ab cubertas de cuyro blanch.

38. Item, .I. altre libre escrit en paper tractant de *Proverbis e doctrinas*, de pocha valor, ab una cuberta de pergamí.

39. Item, .I. altre libre escrit en paper tractant de la *Exposició del Pater noster*, de pocha valor.

40. Item, .I. libre escrit en paper de *Oracions e de Officis divinals*, ab cubertas de paper engrutades, de pocha valor.

41. Item, .I. coern de *Formulari* de pocha valor.

42. Item, .I. libre escrit en paper per correndells, ab posts, cubert de cuyro vermell lis, ab .V. bolletes a cascuna post, ab .I. tancador e .II. gafets, appellat *Libre dels Àngels*. E comensa en la primera carta escrita in nigro: "al molt honorable e molt savi mossèn Pere d'Artés". E feneix en aquella pàgina del libre: "comenant lo procés". E segueix-sa en la segona pàgina d'aquella carta: "e la fi ab Senyor". E en aquella és escrit per ròbricas: "Capítol primer. Posa curt e general la altesa de la angelical creatura". E feneix aquella pàgina: "no menje ni engendre". E la derrera carta on ha escrita una pàgina comensa: "sants àngels". E feneix aquella pàgina: "per la sua clemència. Amen". E après diu: "finito libro sic laus gloria Christo. Amen".

43. Item, .I. altre libre, escrit part en paper e los corendells en pergamí, ab posts cubertas de cuyro vermell, ab .V. bolletes a cascuna post, e .II. gafets, e és appellat *Boeci, De consolació*. E comensa en la primera carta que és en pergamí: "per ço que lo libre següent, lo qual féu lo gloriós doctor Boeci sia més entès, et cetera". E feneix: "de Boeci hagués gràcia". E la segona pàgina comensa: "privadesa, et cetera". E feneix: "hagués pau". E le derrera fulla escrita comensa: "rahó". E feneix: "loch natural". E feneix la segona pàgina: "imperfecth és al hom natural". E feneix^e: "per tostemps in secula seculorum. Amen".

44. Item, .I. altre libre escrit en pergamins on és lo *Saltiri e Salves vesprals*, escrit en pergamins, de forma petita. E <co> mensa in rubro: "in diebus dominicis ad nocturnum". Et in nigro comensa: ".I. imne axi primo dierum omnium". Et finit in eadem pagina: "claritas et pos". Et in secunda pagina: "Incipit tuloenus afatim". Et finit: "mandatam adque". Et in ultima carta incipit: "posuit". Et finit in eadem pagina: "influent aque". Et in secunda pagina: "Benedictus". Et finit: "oratio <P>etro dominice".

^a carta de interlineat.- ^b segueix cancel·lat pag.- ^c segueix repetit i cancel·lat de posts.- ^d altre interlineat.- ^e segueix cancel·lat en paper.- ^f qual interlineat, damunt d' aquella cancel·lat.- ^g segueix cancel·lat la segona pàgina.

¹ Dos quaderns de *Missale (Liturgica)*. Tots els esments de la llibreria del mercader Pere Gircós són inèdits, alguns d'ells sobre literatura en català força interessants.

A aquest esment segueix una «post d'*Evangelis* per a jurar»: ben segur que es tracta d'una coberta de llibre; la seva funció és ben explícita.

² Ramon Llull, *Doctrina pueril*.

³ D'aquest còdex sencer d'un *Missale* es diu que és una penyora del prevere mossèn Pujol. Vegeu també la nota 8.

1437, gener, 18

Inventari dels llibres relictos per Pere Gircós, mercader, ciutadà de Barcelona.

ACB. Julià Roure, *Inventari dels béns de Pere Gircós, mercader i ciutadà de Barcelona*, 18 gener 1437-15 abril 1441, vol. 517, fols. 2v, 5v, 7v-8r, 10v, 11v, 13r, 15r, 22r-22v, 30r.

Primo, atrobi .I. alberch ab entrades e exides, drets e pertinencies sues, en lo quall lo dit deffunt en temps de la sua mort habitava. E lo qual lo dit deffunt, en temps que vivia per liura en franch alou havia e possehia, en lo carrer apellat d'en Novell, qui ix en lo carrer apellat de la Mar de la dita Ciutat.

Item, atrobi en lo scriptori, qui és quasi a miga scala del dit alberch, lo qual scriptori és empostat a la redor, les coses següents:

.....

1. Item, .II. coherns scrits en pergamins, descornats, per a *Missall*.

.....

Item, .I.^a. post de *Evangelis* per iurar.

.....

Item, atrobam un coffra de ciprer, ab son payn e clau, dins lo qual havia les coses següents:

.....

2. Item, .I. libre scrit en pergamí, letra grosse, ab colordells, appellat *Doctrina puerills*, ab posts cubertes de cuyro vert, ab bolles, ab dos gaffats, scrit en pla. E comensa la primera fulla en la[l]tre vermella: "Déu honrant". E ffenex la dita: "pot durar". La darrera fulla del dit libre comença: "avons". E ffenex: "sociavit, et cetera".

3. Item, .I. altre libre scrit en pergamí, ab posts cubertes de cuyro negre, ab dos gaffets. Lo qual libre ha nom *Missal*, és hi lo *Comter*. E après lo dit *Comter* comensa lo dit libre en vermell: "hich incipit cursus". E ffenex la primera fulla: "hofferendo nobis, et cetera". La darrera fulla comensa: "Déus qui nos". E fenex: "per dominium nostrum, et cetera". Diu-se que és pe<n>yora de mossèn Pujoll, prevera.

⁴ Sense més dades, no podem afirmar taxativament que estem davant d'un text dels *Usatges de Barcelona* (l'incipit del qual és «antequam Usatici...»). També es diu que és en penyora.

⁵

⁶ *Epistolarium (Biblia)*.

⁷ Després de la detallada descripció codicològica d'aquest *Psalterium (Biblia)*, el notari afegeix encara: «lo qual libre és molt bé istoriat e capletrat». Vegeu també la nota 9.

⁸ Nou manuscrit d'un *Missale*.

4. Item, .I. altre libre escrit en pergamins qui no ha intitulació, ab posts cubertes de cuyro vermell, ab .II. gaffets. Lo qual comensa en vermell: "antequam". E ffenex la primera fulla: "per Christum". E la darrera fulla en què ha solament .I.^a. línea: "et^a regna celorum". Diu-se que ès pe <n> yora.

5. Item, .I. altre libre escrit en paper, ab posts cubertes de de cuyro vermell, ab .V. bolles, sens intitulació. Lo qual comensa en la primera fulla: "diu lo compte". E ffenex la dita fulla: "lexada del tot". La darrera fulla comensa: "e treppassat" E fenex: "qui res ne diga".

6. Item, .I. altre libre escrit en pergamí, ab letra grossa, apellat *Apistoler*, ab posts cubertes de cuyre negre, ab gaffets. Lo qual libre comensa en vermell: "incipiunt *Epistole*, et cetera". E ffenex: "laudatis". La darrera fulla comensa: "resere[tu]tos". E fenex: "primicie Christus".

Item, .I. artibanch de .II. cases, ab son payn e clau, e en la .I.^a. casa del dit artibanch atrobam les coses següens:

7. *lf.8r.* Primo, .I. *Saltiri* escrit ab pergamins, de fforma major, ab posts cubertes de domesquí groch, ab cubertes de li rendat, ab dos tanquado <r> s de or e de sede, ab los caps d'argent daurats sembrats de perles menudes, ab lo tenidor dells girado <r> s sembrat de perles menudes. Lo qual libre aprés lo *Compter* com <en> sa: "primo dierum". E fenex: "servite". La darrera fulla del dit libre comensa: "die illa, et cetera". E fenex: "oracionem nostram". Lo qual libre és molt bé istoriat e capletrat.

Item, en lo menjador:

.....
Item, atrobam .I.^a. casa de àlber, ab son payn clau, dins la qual atrobam les coses següens, la qual feu^b.
.....

8. *lf.10v.* Item, .I. *Missall* escrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyra vermell, cubertes de drap blanch, ab tenchado <r> s comuns. Lo qual comensa finit lo *Compter* ab letra vermella: "dominica prima". E fenex la dita primera fulla: "visitacionis". La darrera fulla comensa: "era clarificata". E fenex: "ipsis".

⁹ *Psalterium (Biblia)*.

¹⁰ *Llibre d'Hores de la verge Maria*, en llatí i amb miniatures.

¹¹ *Biblia* en català.

¹² Jofré de Bouillon († 1100), comte de Boulogne i duc de la Baixa Lorena. El 1095 vengué el seu ducat per a sufragar la primera croada i en fou un dels caps. Establí les bases de penetració dels estats llatins del Llevant al Pròxim Orient. Morí després de vèncer els egipcis a Ascaló i aviat esdevingué un personatge llegendari. Aquest text en català sembla basar-se en la seva figura.

lf.11r. Item, en la cambre maior ...

.....
Item, .I. coffra pintat en què havia les coses següens:
.....

9. Item, .I. *Saltiri* scrit en pergamins, ab posts cubertes de cuyro vermell, ab dos gaffets comuns. Lo qual comensa en vermell: "sequitur benedicio". E fanex la primera fulla fenex: "in cartis .CC.XVIII.". La darrera fulla comença: "Ihesus". E fenex: "explicit. Deo gracias".

Item, atrobam en la cambra hon lo dit defunt^e morí .I. armari gran, ab son payn e clau, dins lo qual atrobam les coses següens:

.....
Item, .I. cofret poch, ab son payn e clau, dins lo qual havia les coses següens:
.....

10. Item, .I. libre de *Hores* de forma major, scrit en pergamins, ab .II. posts de fust, la una és trenchada, cubertes de cuyro vermell cubertes de drap domesquí. Lo qual comensa après lo *Comter* e après algunes ymages que havia en lo dit libre, en vermell: "missa de Sancta Maria". E fenex en la primera fulla: "et dimissis". La segona fulla del dit libre fenex: "benedici". La darrera fulla del dit libre en letre grosse fenex: "in pace. Amen".

Item, altre coffra enlaunat, ab son payn, dins lo qual atrobam les coses següens:
.....

11. Item, .I. libre scrit en paper, ha .II. corendells, apellat *Bíblia*, ab posts de fust cubertes de cuyro vert, ab .II. tenchadors. Lo qual comensa en la taula en vermell: "aquesta és la taula de les rúbriques de la present *Bíblia*". E comensa la darrera fulla: "per aconsellar". E fenex: "vos me havets deliurats de ell".

12. Item, altre libre scrit en paper, ha .II. colondells, apellat *Godoffré de Billo*, ab posts de fust, ab bulles, ab .III. tenchado<r>s; les quals posts són cubertes de cuyro vermell. Lo qual libre comensa en vermell: "com Isomberta filla del Rey Priumpleo". E fanex la primera fulla: "debans sinó la .I.". La darrera fulla del dit libre comensa: "e nus menbrava". E la darrera fulla del dit libre fenex: "e la darrera fou".

¹³ Un nou exemplar del personatge del cicle artúric *Merlí*.

Aquests tres llibres que segueixen foren trobats en una caixa tancada amb clau que va haver d'esser forçada amb tenalles i escarpell per tal d'obrir-la.

¹⁴ Guido de Columna, *Historia destructionis Troiae*, en català.

¹⁵ *Genesis (Biblia)*, en català.

¹⁶ Tractat de *Manescalia*, l'autor del qual no és precisat.

Hem recollit aquest registre sobre uns quaderns de paper escrits de mà d'en Castellar, escuder difunt del mercader Gircós, com a testimoni de la difusió de l'escriptura entre els nivells més modestos de la societat.

Item, en la dita cambra qui és en lo cap de la escala^d:

.....

13. Item, .I. libre scrit a colondells, en paper, lo qual se diu que's *Merlí*, ab posts cubertes de vermell, ab .V. bolles, sens gaffets. Lo qual comensa en la primera fulla: "suffarit mort per nosaltres peccadors". E fenex: "lo consell de Déu". La darrera fulla del dit libre comensa: "ella en aquella". E fenex: "al Rey Perelienon".

Item, atrobam .I^a. caxa entiga largata, ab son payn e sobrapayn, la qual caxa era tenchada en clau, e com no's trobas la clau, la dita caxa fou uberta ab tenayas e ab scarpra. E après que fou uberta atrobam dins la dita caxa les coses següens:

14. Primo, .I. libre apellat *Istòrias Troyanas* scrit en paper, a colondells, ab posts de fust cubertes de cuyro vermell, ab .V. bolles, ab .II. tenchadors de cuyro. Lo qual comensa en la primera fulla: "ací comensan les rúbriques, et cetera". E fenex la dita primera fulla: "e de la mort de Éctor". La darrera fulla del dit libre comensa: "lassus e lassus". E fenex: "Deo gracias".

15. *f. 22v*. Item, .I. altre libre apellat *Gènesi*, scrit en paper, ab posts de fust cubertes de cuyro vert, ab .V. bolles e ab dos tenchado<r>s de cuyro. Lo qual comensa après la rúbrica en letra vermella: "primerament com nostro Senyor formà lo món". E fenex: "e formà nostra". La darrera fulla del dit libre, qui no era acabada, comensa: "e se'n veu scort". E fenex: "bone fi. Amen".

16. Item, .I. librot antich qui tracta de *Medecines de cavall*.

Item, alguns coherms de paper scrits de mà d'en Castellar, quondam, scuder del dit P<ere> Gircós.

Item, alguns paperots e altres scriptures de poque valor.

La torra

.....

Item, en la cambra del Senyor

.....

Item, .I. cofra pintat ab àngels, ab son payn e clau <dins lo qual atrobam les coses següents>:

187 Inventari Pere Gircós

¹⁷ Francesc Eiximenis, *Llibre de les dones*.

17. Primo, .I. *Libre* apellat *de las dones*, scrit en paper, ab posts de fust cubertes de cuyro vert, ab .V. bolles a cascuna post.

18. Item, .I. altre libra apellat [...].^e

^a segueix repetit et.- ^b la frase sembla inacabada.- ^c defunt interlineat.- ^d abans va descriure millor aquesta cambra: en la cambra subirana qui és al cap de la scala subirana de pedra.- ^e no s'acabà de completar el títol d'aquest llibre.

Es dona la circumstància que, a més d'aquest inventari dels llibres d'en Bernat Isern, pesador del pes reial, en conservem el del seu fill Rafael Isern (doc. 230), a qui van passar molts dels còdexs. Aquest document, de l'any 1444, és molt més detallat que el d'Isern pare i ens ha permès una millor identificació d'alguns dels textos. Quan tinguem constància d'un llegat, en trobar un mateix còdex en ambdós documents, ho farem saber amb la remissió a aquest segon document.

¹ *Llibre d'Hores de la verge Maria*. És l'únic registre librari del qual tenim localitzada la venda (189, 1).

² *Septem psalmi penitentiales*.

³ *Evangeliarium (Biblia)*. Sabem que Rafael Isern en posseïa un amb un *ex-libris* del seu pare (230, 1), però una dada no ens permet assegurar que es tracti del mateix còdex: mentre en un la coberta és de cuir verd, a l'altre és blava. Es tracta, potser d'un atac sobtat de daltonisme del notari?...

⁴ Aquestes *Flores psalterii* i *Orationes* constitueix el primer llegat segur a favor del seu fill Rafael Isern de què tenim constància (230, 6).

⁵ F. Eiximenis, *Llibre dels Àngels* i Ovidius, *De arte amandi*. Aquest llibre no podia haver estat venut a la subhasta ni tampoc no podíem trobar-lo entre els de la llibreria de Rafael Isern. Una nota al marge esquerre, d'una mà distinta a la de l'original, ens aclareix que aquest còdex era d'en Joan Comelles, a qui, segons l'època que va signar, va ser restituit el 17 de juliol de l'any 1444.

⁶ Per l'anotació que consta en l'inventari de Rafael Isern, sabem que es tracta del llibre de *Gamaliel* (230, 2).

⁷ *Hores de la verge Maria* (230, 11).

⁸ Exemplar de la combativa i apologètica *Disputa del Bisbe de Jaén* (més freqüentment esmentat com el *Bisbe de Jaén*), en català. Rafael Isern el conserva encara a la seva biblioteca (230, 3).

⁹ Un nou testimoni del *Tristany* (230, 5).

¹⁰ *Genesis (Biblia)*, en català (230, 4).

1437, gener, 31

Inventari dels llibres relictos per Bernat Isern, pesador del pes reial, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Bernat Pi, *Plec d'escriptures de diversos anys*, lligall 25, s.n., fols. 4r, 5r-5v.
Ed.parc. MADURELL: *Mss. Eiximinians*, n° 19.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscris...*, n° 78.
Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 30.

-
1. <Primo>, .I. *Ores* scrites en pergami *de nostra Dona*.
2. Item, .I. *Psalms penitencials*.

.....
febrer, 1

Primo, trobam en la dita camara <dalt>:

-
3. Item, .I. libre ab posts de fust cubertes de vert, ab los *Evangelis*, en pla, e .I. tros del *Apocalipsi*.
4. Item, .I. altre libre ab cubertes de paper cubertes de negra, appellat^a la *Flor del Saltiri* e algunes *Oracions*.
5. Item, .I. altre libre^b scrit en paper, ab cubertes de pergami^c, appellat <Libre> dels *Àngels* e *Ovidi, De arte amandi*.
6. Item, .I. altre libre scrit en paper, ab posts cubertes de negra. Lo qual comensa en la .XIII. carta: "en aquell temps que Jhesuchrist pres mort e Passió". E fenex la darrera carta scrita: "et bene habebunt".
7. Item, .I. *Ores* scrites en paper e pergami. Lo qual comensa: "ad dominum contribulare".
8. Item, .I. altre libre scrit en^d pergamins, en romans, appellat^e *La disputa del bisbe de Jahent*. Comensa en la tersa carta en letres vermelles: "in nomine Patris". E en letres negres: "com jo dit religiós".
9. Item, .I. altre libre scrit en paper appellat *Tristany de Leonís*.
10. Item, .I. altre libre scrit en paper, ab posts, appellat *Gènesi*.

¹¹ *Orationes* d'Augustinus i d'altres, acompanyades dels *Septem psalmi penitentiales*.
Tot en català (230, 10).

¹² *Psalmi vesprales*, en llatí (230, 12).

¹³

¹⁴ D'aquest *Lucidari* sí que podem afirmar que és el text perdut de Bernat Metge (230, 8).

¹⁵ Llibre de *Rims* per aprendre de lletra. Es tracta, potser, del còdex gramatical 230.9?

11. Item, .I. altre libre scrit en pergamins ab la *Oració de sant Augustí* e d'altres *Oracions*.

12. Item, .I. libre appellat *Vesprals*.

13. *1f.5v*. Item, .I. altre libre scrit en paper, de pocha valor^f. Lo qual comensa en letres negres: "com una noble dona".

14. Item, .I. libre scrit en paper appellat *Lucidari d'en Bernat Metge*.

15. Item, .I. libre^g scrit en paper, de *Rims*, de pocha valor.

Item, .I. post pocha de tenir libres

.....
Item, .III. papers de algunes mostres pintades, de pocha valor.

^a segueix cancel·lat alg<una>.- ^b nota marginal esquerra d'una altra mà: presens liber fuit restitutus Iohannii Comellas, cuius erat, qui firmavit apocham .XVII. mensis iulii anno a Nativitatis Domini .M°.CCCC.XLIIII.- ^c segueix cancel·lat ab scrit.- ^d en interlineat.- ^e segueix cancel·lat lo bi<sbe>.- ^f segueix cancel·lat ab.- ^g segueix cancel·lat al.

189 Encant Bernat Isern

¹ Vegeu 188, 1.

1437, març, 20

Encant públic dels llibres relictos per Bernat Isern, pesador del pes reial, ciutadà de Barcelona.

AHPB. Bernat Pi, *Plec d'escriptures de diversos anys*, lligall 25, s.n., fol. 15v.

1438, juny, 21

1. <Primo>, unes *Ores de nostra Dona*II. sous.

190 Inventari Arnau Pere

¹ Text de *Confessio* on no s'indica l'autor.

² *Septem psalmi penitentiales*.

1438, maig, 27

Inventari dels llibres relictos per Arnau Pere, ciutadà de Barcelona.

AHCB. *Arxiu notarial*, l.7, s.n., fol. 4r.

En la cambra hon finà lo dit deffunt, que està
a man dreita del dit menjador, son les coses^a següents:

.....

1. *lf.4r* <Primo>, un libre petit, de pregamí, ab cubertes vermelles, que tracte *de Confessió*.
2. Item, uns .VII. *Salms*.

^a segueix cancel·lat següents.

¹ *Hores de la verge Maria*, en llatí. Un desconegut servidor de l'abat de Montserrat l'adquirí a la subhasta pública (192, 3).

² Interessantíssima notícia, d'altra banda inèdita, sobre un llibre per a l'aprenentatge de lletra dels infants. L'*incipit* transcrit i l'encant ens confirmen que estem davant d'un text de *Beceroles*, d'alguns dels quals ja hem donat testimoni al llarg del nostre apèndix (vegeu, entre d'altres, el 19, 32). El va comprar, juntament amb un petit llibre d'*Hores*, un cert Plauda per 10 paupèrrims diners (192, 2).

³ Tot i que no es tracta d'un manual tècnic, no hem deixat de recollir aquestes tres dotzenes de fulls «abtes al offici del correger»: de ben segur que es tracta de *mostres* per al seu treball.

⁴ Quadern d'*Orationes* sense especificar.

1438, juny, 23

Inventari dels llibres relictos per Jofre de Colunya, corretger, ciutadà de Barcelona.

ACB. Julià Roure, *Inventaris i encants*, 29 octubre 1434-23 gener 1443, vol. 515, fol. 79v.

Primerament, atrobam totes^a aquelles cases ab entrades e exides, drets e pertinences sues, les quals lo dit Joffre de Coulunya en temps que vivia havia e posseia en la plassa del Palau del Senyor Rey.

Item^b, atrobam en la cambra del dit alberch, on lo dit deffunt jahia e morí ...

.....

Item, una post en què havia empremtada en pergamí algunes *Oracions e la Passió de Jhesu Christ* pintada. La qual comensa: "papa Boniffasse atorga".

1. <Primo>, unes *Hores romanes* scrites en pergamí, de forma pocha, ab posts cubertes de cordovà vermell, ab cladavat de argent. Les quals *Hores* comensen en letre vermella: "incipi<t> officium, et cetera". E fenex la primera pàgina en letre negra: "principio et^c". Comense la derrera fulla de les dites *Hores* de altre letre: "salve Regina".

.....

2. Item, .I. libre per <a>pendre infants. Le qual comensa: "a. b. c. d.".

3. Item, .III. dotzenes de full abtes al offici del corr<e>ger.

4. Item, .I. co<e>rn de *Oracions* en pergamí. Comense en letre vermelle: "fuit michi".

^a totes ... case *interlineat*, *damunt d'* un alberch *cancel·lat*.- ^b *segueix cancel·lat* primerament.- ^c *segueix cancel·lat* in fine.

192 Encant Jofre de Colunya

¹ Exemplar de *Virtutes Theologiae* sense determinar.

² Vegeu 191, 2.

³ Vegeu 191, 1.

⁴ El llibreter Pere Mascaró adquireix per una lliura aquest exemplar de l'anònim *Gamaliel*.

1438, juny, 25

Encant públic dels llibres relictos per Jofre de Colunya, corretger, ciutadà de Barcelona.

ACB.Julià Roure, *Inventaris i encants*, 29 octubre 1434-23 gener 1443, vol. 515, ff. 124r, 126r-126v, 127v.

1. Item, .III.^a co<e>rns de pergamí, qui fa menció de les *Virtuts th<e>ologals*
.....II. sous.

juliol, 10

2. Item, unes *Oretes* e unes *Bassaroles*, an Plauda X. <diners>.

3. Item, unes *Ores* scrites en pergamí, a un servidor del abbat de Muntserrat . . .
.....I. lliura, .VIII.^b sous.

juliol, 12

4. Item, .I. libre scrit en paper apellat *Gamaliell*, an P<ere> Mascharó, librater
.....I. lliura.

^a .III. *interlineat, damunt de dos cancel·lat.*- ^b .VIII. *interlineat, damunt de .IX. cancel·lat.*

¹ Misser Pere Serra, estudiant de l'Estudi General de Lleida, va pagar un preu molt elevat, 27 lliures i 10 sous, per aquest volum de *Decretales (C.I. Can)* (194, 41).

² *Clementinae (C.I. Can)*. El preu d'aquest còdex, 13 lliures i 15 sous, el va satisfer misser Tomàs Verí, estudiant de l'Estudi General de Tolosa de Llenguadoc (194, 43). Vegeu també la nota 21.

^{3,4} Un preu semblant a l'anterior (gairebé 13 lliures), és el de la venda d'aquests dos volums de la *Lectura in Decretales, prima et secunda pars* d'Henricus de Segusia -Hostiensis-. Un tal mossèn Marquilles n'és ara el propietari (194, 39). És possible que es tracti del jurista català Jaume Marquilles († 1451), l'autor d'uns *Comentaria super Usaticis Barchinonae?*... Cronològicament, sí existeix tal possibilitat. Vegeu també la nota nº 28 d'aquest mateix document.

⁵ Un tercer estudiant en Lleis (en aquest cas de l'Estudi de Montpeller), misser Jaume Reverda, és el comprador d'aquesta *Summa super Decretalibus* d'Henricus de Segusia (194, 44), que va aconseguir també un molt bon preu: 22 lliures.

⁶ Hieronymus, *Epistolae*. No hem pogut localitzar la venda d'alguns còdexs d'aquesta llibreria, com en aquest cas.

⁷ De Terentius tenim, a més d'aquesta notícia, un exemplar de les seves *Comoediae* (nota 11) i una desena de quaderns autògrafs d'en Francesc Bertran (nota 46). A la subhasta aquest primer còdex és adquirit pel noble Jaume de Cardona per 5 lliures (194, 21).

⁸ Com en el cas anterior, a més d'aquesta notícia sabem que el difunt Bertran va copiar de pròpia mà mitja dotzena de quaderns (nota 47) de les *Epistolae* de M. Tullius Cicero. El llibre, i no els quaderns, els va adquirir en nom d'un desconegut bisbe d'Urgell mossèn Arnau Say, prevere canonge de la Seu, per 8 lliures (194, 31).

1438, agost, 19

Inventari dels llibres relictos per Francesc Bertran, canonge de la Seu de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants*, 1430-1443, vol. 348, s.n., s.f.
Ed.parc. MADURELL: *Manuscris...*, n° 79.

Item, en lo demunt dit menjador...

.....

agost, 21

.....

Item, atrobam un cofre pintat de poll, lo qual és de largaria de una cana, en lo qual eren les robes següents:

1. Primo, unes *Decretals* ab posts verdes e ab tancadors. La qual feneix lo test de la primera pàgina: "tanquam in". E la darrera comença: "quis scandalitzaverit".

2. Item, un altre libre appellat *Clementinas*^a, ab posts cubertes de blau, ab .IIII. tanquador<s>. Feneix la primera pàgina del test: "felicis re". E comença la darrera: "rantur vel".

3. Item, un altre libre appellat *La primera part de la lectura del Ostiench*^b sobre les *Decretals*, ab cubertes de posts e cuir de vert, ab .IIII. tanquador<s>. E feneix la primera pàgina: "per excel". E comença la derre<ra>: "ve eisdem".

4. Item, un altre libre appellat *La segona part del dit Ostiench*. Feneix la primera pàgina: "spere". E comença la darrera: "contemtu".

5. Item, un altre libre appellat *Summa d'Ostiench*, ab posts cubertes de vermell, ab .IIII. tancadors. Feneix la primera pàgina: "cave". E comença la darrera: "<Digesta>. de. of."

6. Item, un altre libre apellat *Les epístoles de sent Gerònim*, ab cubertes e posts vermelles, ab .IIII. tanquadors. Feneix lo primer corandell: "cogitationibus". E lo derrer: "quis sapienter".

7. Item, un altre libre appellat *Terenci*, cubert de vermell, ab .IIII. tanquadors. Feneix lo primer corendell: "familia". E comença lo derrer: "de".

8. Item, un altre libre appellat *Les epístoles de Tulli*^c, cubert de vermell, ab .IIII. tancadors. Feneix la primera pàgina: "fore". E comença la darrera: "et si iusta".

^{9,14} Martinus de Tropau, *Margarita decreti seu Martiniana*. Un d'aquests dos còdexs es correspon amb la primera compra que va realitzar misser Bernat Miquel a la subhasta (194, 12).

¹⁰ Monaldus, *Summa iuris*. Un canonge de Girona, mossèn Pere Darius, l'adquirí a la subhasta (194, 22).

¹¹ *Comoediae* de Terentius. Un notari filoclàssic documentat en altres instruments del nostre apèndix documental, Mateu de Tesarach, és la persona que va pagar 5 lliures per aquest volum (194, 35). Sobre el comediògraf llatí, vegeu també la nota 7.

¹² Aquest *Summarium super Constitutiones Cataloniae* fou comprat per mossèn Pere Torrent, marmessor del difunt (194, 1).

¹³ Un desconegut misser Quiliç és el comprador d'aquest llibre d'*Oracions demonstratives* (194, 37).

¹⁵ *Codex (C.I. Civ)*. El peller Agustí Galí n'és el nou propietari (194, 10).

¹⁶ Roffredus Beneventanus, *Summa*. Un desconegut misser Antoni Amat l'adquirí a la subhasta (194, 24).

¹⁷ El comprador d'aquest *Infortiatum (C.I. Civ)*, amb glossa, és novament el notari Mateu de Tesarach (194, 7).

¹⁸ En la seva primera compra, el peller Agustí Galí adquireix aquest text de Vincentius Hispanus, *Lectura super Decretalibus* (194, 9).

¹⁹ Bernardus Compostellanus, *Casus Decretalium*. Un tal misser Jaume Pau, en la seva primera compra, l'adquireix a la subhasta (194, 18).

²⁰ Misser Guillem Jordà és el nou propietari d'aquest text d'Hugo de Sancto Victore, el títol del qual desconeixem, després de pagar-ne gairebé 4 lliures (194, 38).

²¹ A l'encant, aquest text de les *Clementinae* va acompanyat del *Sextus* (ambdós textos del *C.I. Canonici*), i constitueix l'única compra de misser Guillem Peralada (194, 4).

²² Fra Joan Torrelles, monjo del monestir de Natzaret de Barcelona, és el comprador d'aquest exemplar dels *Dialogi* de Gregorius Magnus (194, 23).

²³ Coneixem molts autors als quals podem atribuir una *Summa super Codicem*.

²⁴ Seneca, *Epistolae*.

²⁵ Gaufridus de Trani, *Summa super rubricis Decretalium* (potser és el 194, 36?). Vegeu també nota 36 d'aquest mateix document.

²⁶ Johannes de Deo (= Johannes Hispanus), *Summa super certis casibus Decretalium*. Segona i darrera adquisició de misser Antoni Amat (194, 25).

²⁷ Creiem que aquest llibre pot fer referència als *Usatici et Constitutiones Cataloniae* adquirit per misser Jaume Pau (194, 32).

9. *l.c.f.* Item, un altre libre appellat *Mertiniana sobre^d Decret*, ab posts vermelles, ab .II. tancadors. Feneix la primera pàgina: "exemplum". E començe la derrera en vermell: "versus".
10. Item, un altre libre appellat *Summa Monaldi*, cubert de vermell, ab .III. tancadors. Feneix la primera pàgina: "extra". E començe la derrera de forma de la taula.
11. Item, un altre^e <libre> scrit en paper <apellat> *Comèdia Terenci*. Feneix la primera pàgina: "confirmare". E començe la derrera: "in corda".
12. Item, un altre libre escrit en paper appellat *Summa de Constitucions*, ab .III. tancadors, ab cubertes vermelles e grogues. Feneix la primera: "sub brevi".
13. Item, un altre libre appellat *Oracions demostre<ti> vis*, cubert de vermell, ab .III. tancadors. La primera feneix: "pictores". E començe la derrera: "mensas".
14. Item, un altre libre^f scrit en paper, ab posts engrutades cubert de vert, appellat *Margarita sobre lo Decret*. Començe la feneix^g pàgina: "iuuenculas".
15. Item, un altre libre appellat^h *Test del Codi*, sen glosa, cubert de blanchⁱ. Feneix la primera pàgina: "impendere".
16. Item, un altre libre appellat *Rotfré* ab altres obres, ab posts engrutades^k e cubertes verdes. Feneix la primera: "preffech".
17. Item, un altre libre appellat *Inforçada*, test hi glosa, ab posts sens cuberta. Feneix la primera pàgina del test: "sancto".
18. Item, un altre libre appellat *Glosa de Vincenci sobre les Decretals*, ab cubertes e posts burelles, sens tancadors.
19. Item, un altre <libre> appellat *Casos de Bernat sobre les Decretals*, inperfet^l, ab posts sens cubertes, ab dos tancadors. Feneix la primera: "agendi".
20. Item, un altre libre apellat *Ugo de sent Victor*, ab posts e cubertes de groch, ab dos tancadors. Feneix la primera pàgina: "opus Dei".
21. Item, un altre libre appellat *Test de Clementines*, cubert de vermell, ab dos tancadors. Feneix la primera pàgina: "romanis".
22. Item, un altre libre appellat *Dialogorum de sent Gergori*, ab cubertes de vadell palós e dos tancadors. Feneix la primera pàgina: "apetit ad".
23. *l.c.f.* Item, un altre libre appellat *Summa antiga sobre lo Codi*, de poca valor.
24. Item, un altre libre de paper appellat^m *Sobre les Epístoles de Sèneca*, ab cubertes de vermell, ab dos tancadors. Feneix la primera pàgina: "dirigit".
25. Item, un altre libre appellat *Summa sobre les Decretals*, ab cubertes verdes, sens tencadors. Feneix la primera pàgina: "autem est".
26. Item, un altre libre appellatⁿ *Summa d'en Johan Spa<nus> sobre les Decretals*, ab cubertes blanques. Feneix la primera: "omnes".
27. Item, un altre libre appellat *Constitucions de Catalunya*, ab posts sens cubertes. Feneix la primera pàgina: "si vide".

²⁸ Ja hem vist un exemplar de la *Lectura in Decretales, prima pars* d'Henricus de Segusia en la nota 3. A l'encant s'enregistra aquest mateix còdex (194, 5), però va ser cancel·lat amb cinc línies obliqües, per la qual cosa no hi consta tampoc ni el preu ni el comprador.

²⁹ Aquesta *Summa super Decretum* (són molts els autors que coneixem amb una obra homònima) és la primera compra del llibreter Guillem Sacoma (194, 6).

^{30,39} M.T. Cicero, *Epistolae ad familiares*. Un desconegut arquebisbe de Saragossa i el canonge Pere de Palou, respectivament, adquiriren a la subhasta els volums esmentats (194, 33 i 27, respectivament).

³¹ El peller Galí és el comprador d'aquest volum d'*Usatici Barchinonae* (194, 14).

^{32,34} Johannes de Blanosco és autor d'un *De actionibus*.

³³ No coneixem cap *Margarita* atribuïda a un Guido (vegeu el que hem dit sobre aquest títol en la nota 9), però sí que coneixem, en canvi, un *Rosarium super Decreto* de Guido de Baysio.

^{35,37} Esments de llibres de *Dret* massa genèrics.

³⁶ Gaufridus de Trani, *Summa super rubricis Decretalium* (potser és el 194, 36?).

³⁸ Bartomeu de Navel, Doctor en decrets i canonge de la Seu, és la persona que adquireix a l'encant dels llibres relictos pel seu col·lega Francesc Bertran aquest *Casus breves in Decretales* de Raymundus de Salgiis (194, 26).

³⁹ Vegeu nota 30.

⁴⁰ Les *Authentica* i el *liber Feudorum* del *C.I. Civilis*. És possible que el quadern adquirit per Guillem Sacoma a la subhasta (194, 17) sigui una part d'aquest còdex?

⁴¹ L'esment d'una *Lectura super Decretalium (C.I. Can)* no permet una identificació segura.

⁴² En la seva primera adquisició, un nou llibreter, Pere Mascaró, compra aquest llibre de *Reportationes iuris* (194, 15).

⁴³ A més de les *Epistolae ad familiares* de la nota 30, un desconegut arquebisbe de Saragossa va adquirir també les *Orationes* de M.T. Cicero (194, 34).

⁴⁴ En Pere Mascaró, llibreter, és el comprador d'aquestes *Epistolae* atribuïdes a Innocentius papa III (194, 19).

⁴⁵ Coneixem dos tractats atribuïts a Pillius Medicinensis: uns *Brocarda seu disputationes* i unes *Quaestiones*. J.BONO enregistra també un Pillius autor d'un *Libellus de ordine iudiciorum*.

⁴⁶ Vegeu nota 7.

⁴⁷ Vegeu nota 8.

⁴⁸ Molt alt és també el preu que va aconseguir aquesta *Biblia* en llatí: 27 lliures i 10 sous fou el que en pagà Pere Mercader, tresorer reial, dotze anys després d'iniciar-se la marmessoria dels béns relictos pel canonge Francesc Bertran (194, 45).

⁴⁹ *Breviarium (Liturgica)*, per a ús del bisbat [de Barcelona].

28. Item, un altre libre appellat *Lo primer libre de la lectura del Hostiench*, ab cubertes blanques, ab un tanquador. Feneix la primera pàgina: "utilitate".
29. Item, un altre libre appellat *Summa sobre lo Decret*, ab cubertes blaves, ab .III.º tancadors. Feneix la primera pàgina: "vel alii".
30. Item, un altre libre de paper, ab posts vermelles engrutades, appellat *Apístoles familia <r>s*. Feneix la primera pàgina: "non cum".
31. Item, un altre libre appellat *Usatges de Cathalunya*, menys de glosa, ab cubertes verdes. Feneix la primera pàgina: "secundus".
32. Item, un altre libre appellat *Lectura sobre lo títol^p de accions*, ab posts sens cubertes, de poca valor.
33. Item, un libre appellat *Margarita de Guido*, de paper, ab posts angrutades cubertes de vermell. Feneix la primera pàgina: "liber de".
34. Item, un altre libre appellat *Iohan de Blonosca*, ab posts sens cubertes.
35. Item, un altre libre^q antich, *de Dret*, de poca valor.
36. Item, un altre libre appellat *Summa de Gofré sobre les Decretals*, ab cubertes vermelles, ab .III.º tanquador <s>. Feneix la primera pàgina: [...].
37. Item, un altre libre antich, *de Dret*, ab posts sens cubertes, de poca valor.
38. *l.c.f.* Item, un altre libre patit^u appellat *Casos de Ramon de Salgues*, ab posts angrutades, de vermell.
39. Item, un altre libre de^v paper appellat *Oracions familia <r>s*, ab cubertes de pergami. Feneix la primera <pàgina>: "consolacione".
40. Item, un altre libre appellat *Les autènticas e feus*, ab cubertes blanques, de poca valor.
41. Item, un altre libre appellat *Lectura antiga sobre les Decretals*, ab posts sens cubertes, de poca valor.
42. Item, un altre libre appellat *Report de dret*, de poca valor.
43. Item, un altre libre appellat *Les Oracions de Tulli^x*, ab cubertes de pergami.
44. Item, un altre libre appellat *Un tractat patit del Ignocent*, ab cubertes de cuyr.
45. Item, un altre libre appellat *libre de^y Pili*, de poca valor.
46. Item, .VIII.º. quoerns *de Terenci* en pergami, inperfet, scrit de mà del dit deffunt.
47. Item, .VI. quoerns *de Epístoles de Tulli*, scrit de mà del dit deffunt, inperfet, en pergamins.
48. Item, una *Bíblia* scrite en pergamins, ab posts vermelles, ab capsades de ceda, ab dos tencadors gornits d'argent^z. Feneix la primera pàgina: "ipsam audis". E comença la derrera: "libri huius". Ab una cuberta de drap.
49. Item, un *Breviari del bisbat* ab posts vermelles, ab capsades de ceda, ab dos tencadors gornits d'argent, ab cuberta de drap de li.

^a Clementinas *interlineat*, *damunt de Cisè cancel·lat*.- ^b *segueix cancel·lat* ab cu <bertes>.- ^c *segueix cancel·lat* ab.- ^d sobre Decret *interlineat*.- ^e *segueix cancel·lat* appellat.- ^f *segueix cancel·lat* ap <ellat>.- ^g feneix *interlineat*, *damunt de primera cancel·lat*.- ^h appellat ... glosa *interlineat*, *damunt d' appellat Summa antiga sobre lo Codi cancel·lat*.- ⁱ blanch *interlineat*, *damunt de vert*, come <nça> *cancel·lat*.- ^k engrutades *interlineat*.- ^l *segueix cancel·lat* apel <lat>.- ^m *segueix repetit* appellat.- ⁿ *segueix cancel·lat* ab.- ^o .III. *interlineat*, *damunt de dos cancel·lat*.- ^p títol de accions *interlineat*, *damunt d' Instituta cancel·lat*.- ^q *segueix cancel·lat* appellat.- ^r *segueix cancel·lat* val <or>.- ^s *segueix cancel·lat* qua <tre>.- ^t la resta de l'instrument no va ésser copiada.- ^u *segueix cancel·lat* de patit.- ^v de paper *interlineat*.- ^x *segueix cancel·lat* de.- ^y *segueix cancel·lat* Pli <ni>?.- ^z *segueix cancel·lat* Comense la primer <a>.

¹ Vegeu **193**, 12. Molts dels compradors, com en aquest primer exemple, són documentats només en una única compra.

² A la compra d'aquest *Volumen* sense glossa, el notari filoclàssic Mateu de Tesarach (en la seva darrera actuació documentada al nostre apèndix), cal afegir la dels n°s 7 i 35.

³ No hem identificat aquest *Casus super Decretalibus*, comprat per Joan de Portell, d'entre els llibres de la biblioteca de Bertran.

⁴ Vegeu **193**, 21.

⁵ Aquest esment és cancel·lat a l'original. Tot i això, vegeu **193**, 28.

⁶ Vegeu **193**, 29. A més d'aquest còdex, en Sacoma va adquirir els de la nota 17 i va ésser l'encarregat de la venda dels compresos entre els n°s 30-39 (inclosos).

⁷ Vegeu **193**, 17.

⁸

⁹ Vegeu **193**, 18. A més d'aquesta compra, Galí adquirí els que figuren en els següents registres: 10,14 i 16.

¹⁰ Vegeu **193**, 15.

¹¹ Aquest esment d'uns *Usatici Barchinonae* és cancel·lat a l'original amb quatre línies obliqües. Per aquesta raó no hi consta cap preu ni possible comprador.

1438, agost, 21

Encant públic dels llibres relictos per Francesc Bertran, canonge de la Seu de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles, *Plec d'inventaris i encants*, 1430-1443, vol. 348, s.n., s.f.
Ed.parc. MADURELL: *Encuadernadores y librerros...*, pàg 329, n° 88.
Ed.parc. MADURELL: *Priorat de Natzaret...*, pàg 270.

1. Primo, un libre appellat *Summari de Co<n>stitucions de Cathalunya*, al honrat mossèn Pere Torrent, per preuI. lliura, .II. sous.

setembre, 15

2. *l.c.f.* Primo, un libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de blanch, sensa tancadors, appellat *lo Vulum*, en que manque la *Instituta*, test sens glosa, a na Matheum Theserachs,XIII. sous.

3. Item, un altre libre escrit en pergamins appellat *Los casos sobre les Decretals*, ab posts cubertes de negre, ab dos tancadors, a misser^a Johan de Portell . .I. lliura, .II. sous.

4. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de vermell, ab dos tancadors, appellat *Test del Sisè de les Clementines*, a misser Guillem Perelado .XV. sous.

5. Item, un altre libre^b escrit en pergamins, ab posts cubertes de blanch^c, ab un tancador, appellat *La primera part de la lectura del Hostiench*, a na [...].

6. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de blau, ab quatre tancadors, appellat *Dit sobre lo Decret*, a Guillem ÇacomaXVIII. sous.

7. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts sens cubertes, ab dos tancado<r>s, appellat *La Inforçada*, test e glosa, a na Matheu de Theserachs, notariI. lliura, .II. sous.

8. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts sens cubertes, appellat *Disputaciones questionum*, a mestre RigoIII. sous, .VIII.

9. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts^d cubertes de burell, sens tancadors, appellat *Lo Vincenç sobre les Decretals*, an Agustí GalíXII. sous, .III.

10. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de blanch^e, sens tancadors, appellat lo *Test del Codi*, an Agustí GalíVIII. sous, .I.

11. Item, un altre libre^f escrit en pergamins, ab posts cubertes de groch, appellat *Usatges de Barchinona* [...].

¹² Vegeu 193, 9,14. Bernat Miquel també adquirí el de la nota 36 de la subhasta.

¹³ El notari i diplomàtic Antoni Vinyes és el comprador d'aquest exemplar dels *Usatici Barchinonae*.

¹⁴ Vegeu 193, 31.

¹⁵ Vegeu 193, 42.

¹⁶ El títol del llibre, tot i la seva venda, no va ésser consignat a l'instrument original (ni tan sols s'hi va deixar l'espai en blanc).

¹⁷ Vegeu 193, 40.

¹⁸ Vegeu 193, 19. Misser Jaume Pau també és el comprador del de la nota 32.

¹⁹ Vegeu 193, 44.

²⁰ Vegeu nota 36. És l'única adquisició de Nicolau Safàbrega.

²¹ Vegeu 193, 7.

²² Vegeu 193, 10.

²³ Vegeu 193, 22.

²⁴ Vegeu 193, 16.

²⁵ Vegeu 193, 26. Aquest text i l'anterior varen ésser adquirits per misser Antoni Amat.

²⁶ Vegeu 193, 38.

²⁷ Vegeu 193, 30. A més d'aquest còdex, va adquirir el de la nota 29.

²⁸ Guillem Ponç de Fonollet, Dr. en decrets, canonge i sagristà de la Seu, n'és el comprador.

²⁹ Un dels escassos testimonis, d'altra banda inèdit, d'un text del comediògraf Plautus (vegeu-ne un altre a l'inventari de llibres relictos pel notari Pere Pau Pujades: 290, 17). En la seva segona compra -abans ja havia adquirit les *Epistolae ad familiares* de M.T. Cicero-, mossèn Pere de Palou, canonge de la Seu, en va pagar més de 3 lliures.

12. Item, un altre libre escrit en paper, ab posts angrutadas, ab dos tancadors, appellat *Margarida sobre'l Decret*, a na misser Bernat MiquelXI. sous.
13. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts^s sens cubertes, ab dos tancadors, appellat *Usatges de Barchinona*, a na Vinyes, notariVIII. sous, .XI.
14. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts ab cubertes verdes, appellat *Usatges de Barchinona*, a na GalíIII. sous, .I.
15. Item, un altre libre escrit en paper, ab posts angrutades cubertes de pergami, appellat *Reports*, a na MasqueróVI. sous, .VIII.
16. Item, un altre libre escrit en pergamins, ab posts cubertes de blanch, de poca valor, appellat [...]^h, a' na GaríIII. sous, .I.
17. Item, un quoern escrit en pergami *sobre' los Feus*, a na Sacoma . .I. sou. .VI.
18. Item, *lo Compostella* descornat^m, escritⁿ, a misser Jacme Pau . .III. sous, .III.
19. Item, un quoern petit en què^o ha *Epístoles de Ignocent*, a na MasqueróII. sous, .XI.
20. Item, un libre en pergamins, ab posts sens cubertes, appellat *Gotfré*, a na Nicholau ça FfàbregaI. sou, .VI.

1439, juny, 16

21. Primo, un libre appellat *Terencius*, al noble don Jayme de CardonaV. lliures, .III. sous, .VI.
22. Item, altre libre appellat *Summa Monaldi*, al honorable mossèn Pere Darius, canonge de GeronaII. lliures, .III. sous.
23. Item, altre libre appellat *Dialogus Gregorii*, a frare Joan Torrelles, del monestir de NatzaretI. lliura, .II. sous.
24. Item, altre libre appellat *Summa Rotfredi*, a misser Anthoni AmatI. lliura, .XIII. sous.
25. *l.c.f.* Item, altre libre appellat *Summa Iohannis Yspani super Decretalis*, al dit misser Anthoni AmatXI. sous.
26. Item, altre libre appellat *Casus Raymundi Salguus super Decretalis*, al honrat en Barthomeu de NavellXI. sous.
27. Item, altre libre appellat *Oraciones familiares*, honorabili Petro de PalacioloI. lliura, .VIII. sous.
28. Item, *Sexterni quamplurimi recollectarum*, honorabili G<uillermo> Poncio de FonollettoIII. lliures, .XVII. sous.
29. Item, altre libre appellat *Plauto*, al dit honorable mossèn P<ere> de PalouIII. lliures, .VI. diners.

Els llibres dels registres següents (n°s 30-39) foren venuts sis anys després d'iniciar-se la marmessoria de Francesc Bertran, el 1444, pel llibreter Guillem Sacoma, que va notificar les vendes al notari Gabriel Canyelles.

³⁰ En Salvador Formigals, que viu a casa de Ramon Batlle, n'és el nou propietari.

³¹ Vegeu 193, 8.

³² Vegeu 193, 27.

³³ Vegeu 193, 30.

³⁴ Vegeu 193, 43.

³⁵ Vegeu 193, 11.

³⁶ Tenim dos còdexs que poden correspondre's amb aquest volum: 193, 25 i 36. Un segon text de títol homònim és el de la nota 20, però la seva descripció codicològica no coincideix amb cap d'aquells dos volums. És la segona i darrera compra de misser Bernat Miquel.

³⁷ Vegeu 193, 13.

³⁸ Vegeu 193, 20.

³⁹ Vegeu 193, 3,4.

⁴⁰ Sembla que aquesta poc precisa *Tabula Bibliae* va ésser adquirida pel notari Pere Suau (que encara deu 115 cartes), segons consta en un albarà signat per Ramon Bertran en un capbreu; possiblement, Ramon Bertran fos germà i marmessor del difunt.

Dotze anys després de la mort de Francesc Bertran, encara es van anotar algunes vendes de llibres, entre d'altres béns, del seu patrimoni. Ara l'encarregat de la seva venda és Enric Beer, bidell de la Seu, que va vendre un lot de llibres (tots jurídics, excepte una *Biblia*) i va comunicar-ho al notari Joan Ginebret (substitut de Gabriel Canyelles a la notaria de la Seu de Barcelona, el qual havia mort només un any abans, el 1449). Cal destacar el fet que els tres estudiants universitaris (a Lleida, Tolosa de Llenguadoc i Montpeller, respectivament) són catalans i que el preu aconseguït per cadascun dels manuscrits fou força alt.

⁴¹ Vegeu 193, 1.

⁴² Aquest *Sextus (C.I. Can)*, venut a misser Tomàs Verí, estudiant a Tolosa de Llenguadoc, per un total de 22 lliures, no ha estat trobat consignat a la biblioteca d'en Bertran.

⁴³ Vegeu 193, 2.

⁴⁴ Vegeu 193, 5.

1444, juny, 18

... G < uillem > Çacoma fecit relacionem michi, dicto Gabrieli Canyelles, quod ipse vendidit libros sequentes, preciis et personis infrascriptis presentibus ...

30. Primo, lo *Comenenç sobre les Epístoles*, an Salvador Formigals, a casa d'en Ramon BatleI. lliura, .III. sous.
31. Item, les *Epístoles de Tulli*, a mossèn Say, canonge de la Seu, per lo bisbe d'UrgellVIII. lliures.
32. Item, *Usatges e alsunes Constitucions*, a misser Jacme Pau .I. lliura, .II. sous.
33. *l.c.f.* Item, *Epístoles familiars*, al archabisbe de Ceragossa .II. lliures, .III. sous.
34. Item, *Oracions de Tulli*, de pocha forma, menys de posts, al dit archabisbeXI. sous.
35. Item, *Comèdia o glosa Tarenci*, an Matheu de ThesarachV. lliures.
36. Item, *Gotfré*, a misser Bernat MiquelXVI. sous.
37. Item, *Oraciones demostra < ti > ves*, a misser Queliç . . .I. lliura, .XIII. sous.
38. Item, *Ugo^p < de sant Víctor >*, a misser G < uillem > JordàIII. lliures, .XVI. sous.
39. Item, dos volums de *Lectura de^q < l'Ostiench >*, a mossèn^r MarquillesXII. lliures, .XIII. sous.
40. Item done *Tabule sobre la Bliblia*, a an Pere Suau, ab albarà de mà del senyer en Ramon Bertran al capbreu larch, e deu Pere Suau .CXV. cartes.

1450, juliol, 18

... dictus Enricus Beer, badellus, retulit et fidem michi, Johan Ginebret, notarii Barchinone ... se vendidisse libros sequentes et preciis et personis subscriptis de mandato et voluntate dicti honorabili Petro de Torrente ...

41. Primo, unes *Decretals*, a micer Pere Serra, student en LeydaXXVII. lliures, .X. sous.
42. Item, un *Sizè*, a micer Thomàs Verí, student en TholosaXXII. lliures.
43. Item, unes *Clementines*, al dit micer ThomàsXIII. lliures, .XV. sous.
44. Item, un libre apellat *Suma Hostiench*, a micer Jacme de Reverda, student a MontpellerXXII. lliures.

⁴⁵ Vegeu 193, 48. Creiem que l'anotació de 5 florins (= 3 lliures i 5 sous) obeeix a un error de càlcul del notari.

1450, agost, 3

45. ... se vendidisse ... honorabili Petro Mercaderii, thesaurario domini Aragonum Regis, precio .V. florenorum, quandam *Blibliam*XXVII. lliures, .X. sous.

^a segueix cancel·lat nam.- ^b aquest esment librari és cancel·lat amb 5 línies obliqües i per això no s'anotà cap preu.- ^c segueix cancel·lat appellat.- ^d segueix cancel·lat ab.- ^e segueix cancel·lat appell <at> de.- ^f aquest esment librari és cancel·lat amb 4 línies obliqües i per això no s'anotà cap preu.- ^g segueix cancel·lat ab cubertes.- ^h a més de no anotar el títol del llibre, tampoc no deixà l'espai en blanc corresponent.- ⁱ segueix cancel·lat mestre Rigo.- ^l sobre los Feus interlineat.- ^m segueix cancel·lat a na.- ⁿ segueix cancel·lat en p.- ^o segueix cancel·lat són.- ^{pa} segueix un espai en blanc corresponent a la resta del títol.- ^r segueix cancel·lat Mal.

¹ F. Eiximenis, *Regiment de prínceps, de les ciutats e de la cosa pública*, que constitueix el llibre *Dotzè* del magne *lo Crestià*. Tots els llibres de Colom són en català.

² F. Eiximenis, *Llibre dels Àngels*.

³ Amb el títol de *Vitae sanctorum* o *Vitae sanctorum patrum*, o els seus equivalents en versió catalana, són molts els textos que coneixem.

⁴ El Boethius, *De consolatione Philosophiae*, en pla.

⁵ Un nou testimoni del text de Marco Polo? (vegeu 72, 12).

⁶ *Evangeliarium (Biblia)*, en pla.

1438, setembre, 18

Inventari parcial dels llibres relictos per Jaume Colom, ciutadà de Barcelona.

ACB. Gabriel Canyelles. Les referències de les dues publicacions parcials que segueixen difereixen tant en la seva localització com en la seva datació [Original perdut].

Ed.parc. MADURELL: *Mss. Eiximinians*, n° 20.

Ed.parc. MADURELL: *Manuscrits...*, n°82.

Cit. C.BATLLE: *Las bibliotecas...*, p. 18.

.....

1. <Primo>, un libre appellat lo *Dotzé del Christià*, ab cubertes de post cubertes de cuyro vermell picat, ab .X. bollons grans rodons, ab .IIII. gaffets e .IIII. scudets, scrit en paper, cisternat de pergamí, en corandells. E fanex lo segon corandell de la primera carta: "pures amors ab festa recreant".

2. Item, un libra appellat *Libra dels Àngels*, cubert de posts cubertes de cuyro negra, ab .X. bolletes, e dos gaffets e dos scudets. Comensa la rúbrica en lo vermell: "comensa lo *Libre dels Àngels*". E finex la primera pàgina: "que les Sanctes Scriptures de".

3. Item, un altre libra cubert de posts de cuyro blau, appellat dels *Sants Pares*, ab dos gaffets e dos scudets, e sinch boletes de lautó. Comensa la primera rúbrica vermella: "ací comensa la *Vida dels Sants Pares*". E comensa la última pàgina del dit libra: "sciència no la deus sperar". Scrit en pergamins.

4. Item, un libra de paper appellat *Boeci*, en pla, scrit a corandells, ab cuberta de posts cubertes de cuyro negra picades, ab dos gaffets e scudets, e .V. bolletes de lautó a quiscuna part. Comença lo tractat: "per ço que lo libra següent". E faneix lo darrer corandell del dit libra: "los segles dels segles. Amen".

5. Item, altra libra appellat de *Les Províncies*, qui són de la senyora Gamalech, scrit en paper, cubert de posts cubertes de cuyro blau, ab dos gaffets e dos scudets. Faneix la primera pàgina: "dessús après canteu". E faneix lo dit libra: "Déu sia beneït. Amen".

6. Item, una altra libra appellat *Avengelister*, en romans, scrit en paper, cubert de posts cubertes de cuyro vert, ab dos gaffets e escudets, ab .X. bolles de lautó. Comensa la primera rúbrica en lo negre: "racomptem los llibres de les generacions". Comensa lo tractat: "Sent Matheu quant hac preïcat". E faneix lo darrer corandell del dit libre: "les males cobejances".

⁷ Llibre de *Philosophia*, no identificat, també en pla.

⁸ Un dels múltiples exemples de la temàtica *De virtutibus et vitiis*, en pla. Comença amb els *X Manaments*.

⁹ Guido de Columna, *Historia destructionis Troiae*, en pla.

¹⁰ El text d'Albertanus Brixiensis, *Liber consolationis et consilii* (= *Liber Melibei et Prudencie*), en traducció catalana.

7. Item, un altra libra appellat *De filòsofs*, cubert de cuyro vermell ab posts engrutades. Comensa la primera rúbrica en lo vermell: "assí comencen totes les rúbriques". E en lo tractat comensa: "diverses sentències foren dels antichs". E faneix lo dit tractat: "qui ab intenció engana, ab intenció es enguanat". És scrit en paper.

8. Item, una altra libra appellat *Vici e Virtuts*, en paper, ab cubertes vermelles engrutades. Comensa lo tractat: "lo primer manament que Déu donà a Mohisès". E fanex: "Deo gracias. Amen".

9. Item, un libre appellat *Instòries Troyanes*, scrit en paper, cubert de posts cubertes de cuyro vert, ab dos scudets e .X. bolletes de lautó, quasi descornat, scrit a corondells, en romans. Fal-hi lo principi. Comensa lo corondell de la primera carta: "qui y aficcions en tant que ço de ells".

10. Item, altre libre appellat *Muliebus e de sa muller Prudència*, ab posts cubertes de cuyro vermell, e dos gaffets e .X. bolles rodones, en romans. Comensa lo tractat: "car molts hòmens són". E faneix la primera pàgina: "los seus cabells".